

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 9 JULI 1922.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.ANDRE REDAKTOR:
EBBA THEORIN.

"BERGSLAGSMOR", FRU LYDIA HEDBERG, FALUN, I SIN VACKRA FLODADRÄKT.

(Se vidare sid. 668.)

Näas' slöjdseminarium fyller femtio år.

I OCH MED ATT DET GAMLA historiska frälsäteriet Näas i slutet av 1860-talet inköptes av Göteborgsgrosshandlaren Aug. Abrahamson leddes dess historia in i ett nytt skede. Namnet Näas är nu känt över hela världen för sin undervisningsanstalt, vilken står oupphunnen och ensam i sitt slag. I sommar är det 50 år sedan läroanstalten begynte under blygsamma förhållanden såsom slöjdskola för gossar, och den 12 juli kommer 50-årsjubileet att firas med en enkel festlighet.

Till föreståndare för den skola som invigdes 1872 utsåg Aug. Abrahamson sin syster son Otto Salomon. Dessa båda mäns namn äro oupplösligt förenade och höra alltid tillsammans med namnet Näas, den förre såsom godsets ägare och slöjdskolans upphovsman, den senare såsom dess förste banbrytare och föreståndare.

Under de förflutna 50 åren har läroanstalten på Näas från att vara blott och bart ett slöjdseminarium utvecklats och omfattar numera även mera allmänna pedagogiska syften. Förutom utbildning av lärare i träslöjd har bl. a. ämnena metallslöjd, teckning, skolköks- och hushållsarbete, trädgårdsskötsel, gymnastik och lek m. m. ingått såsom särskilda kurser. Läroanstalten har blivit ett slags mötesplats, där inspektorer och föreståndare, lärare och lärarinnor från olika slag av högre och lägre skolor från vitt skilda länder komma tillsammans i gemensamt arbete och tankeutbyte.

Det vid Näas utarbetade och först tillämpade pedagogiska slöjdssystemet, varigenom slöjden i görligaste mån frigöres från varje rent hantverksmässigt tillvägagående och istället omformas till ett, vissa bestämda syften tjänande uppfostringsmedel, har såsom känt blivit infört i det stora flertalet läroanstalter. Vad Näas gjort för landets lärare och genom dem för landets ungdom kan inte överskattas. Över 10,000 personer, representerande omkring 40 olika nationer, ha sedan seminariets grundläggning varit lärjungar på Näas.

Alla kostnader för läroanstaltens underhåll och utveckling bestreds av Aug. Abrahamson ända tills han avled år 1898, då genom donation hela egendomen med allt vad där fanns jämte en penningssumma av c:a 400,000 kr. tillföll Svenska staten.

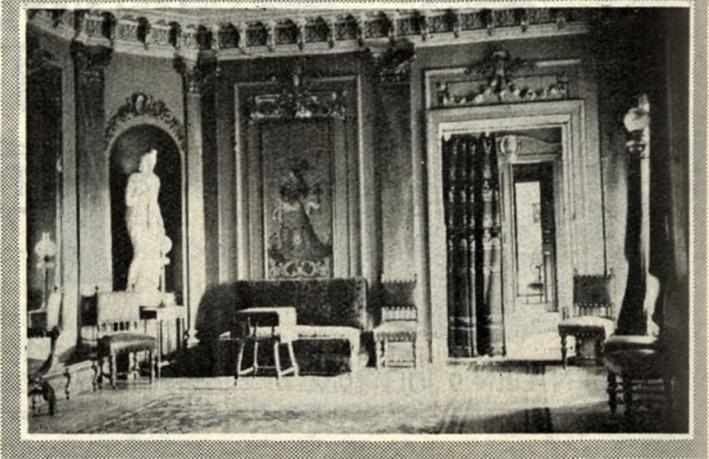
*

Näas är beläget i en av Västergötlands naturskönaste nejder. Naturen är typisk västsvensk med växlande barr- och lövskog. På

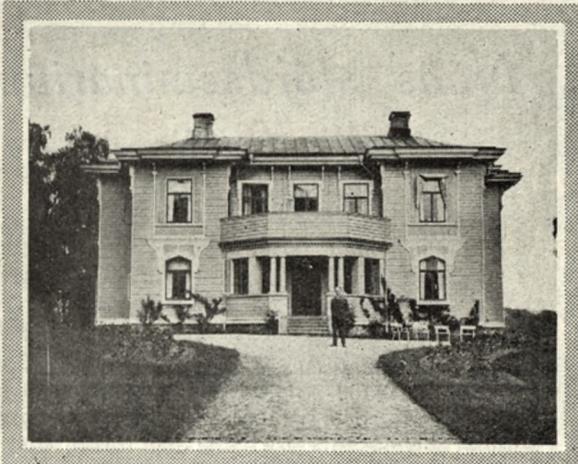
DET VACKRA NÄÄS

Nääs slott.

En interiör från Nääs slott.

Föreståndarebostaden vid Nääs.

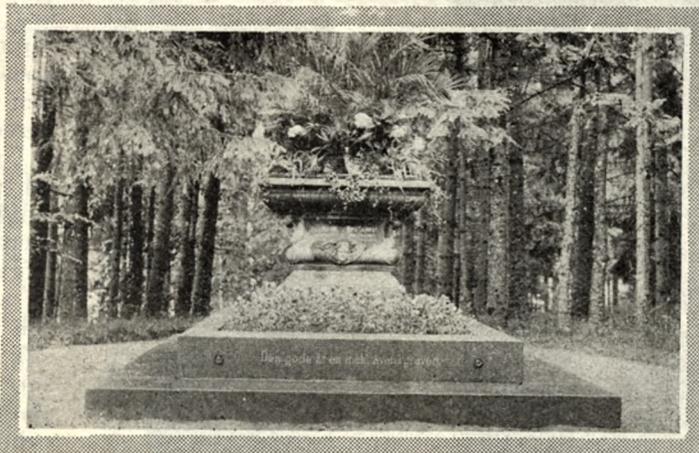
Dr. Rurik Holm, Nääs nuvarande föreståndare.

Seminariebyggnaden med gymnastik- och leksalar.

Aug. Abrahamson.

Aug. Abrahamsons och Otto Salomons gemensamma grav i parken vid Nääs.

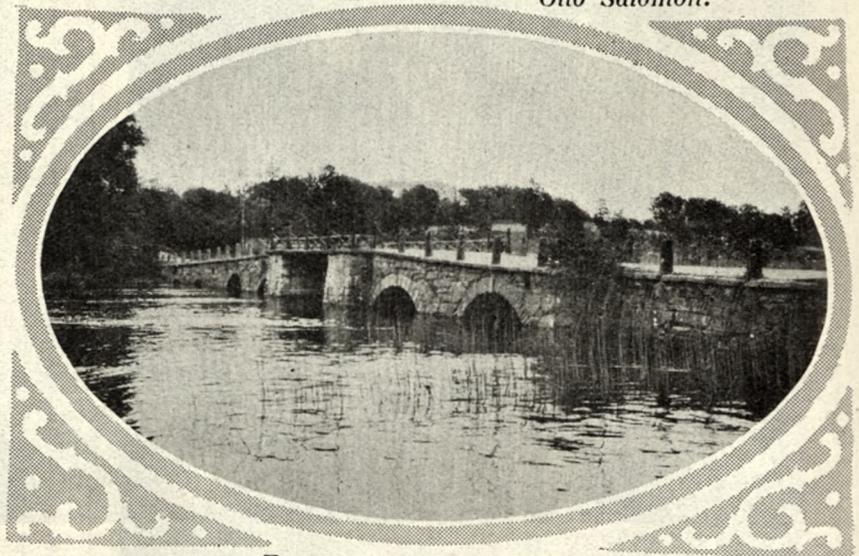

Otto Salomon.

en udde i sjön Säfvelången ligger själva slottsbyggnaden och på den andra sidan äro de till seminariet hörande byggnaderna belägna. Det ståtliga slottet, dominerande hela trakten, höjer sig över mäktiga terrasser mot bakgrunden av en park, som räknas till en av de vackraste inom hela landet. Slottet är synnerligen praktfullt inrett och innehåller icke mindre än ett 30-tal rum, vilka stundom upplåtas till en och annan notabel gäst, som vill studera Nääs eller här i denna undersköna trakt tillbringa en tids sommarledighet.

Nääs tillhörde fordom Kristian Tyrann, och bland säteriets äldre ägare må även nämnas medlemmarna av ätterna Ulfsparre, Natt och Dag, Cronsköld och Oxenstierna m. fl.

Text och fotografier av Gustaf Ewald.

Ett vackert parti från Nääs.

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4 | Expeditionen: kl. 9—5
Riks 1646. At. Norr 9803 | Riks 1646. At. Norr 6147
Red. Högman: kl. 11—1 | Annonskont.: kl. 9—5
Riks 8660. At. Norr 402 | Riks 1646. At. Norr 6147

Iduns prenumerationspris 1922:

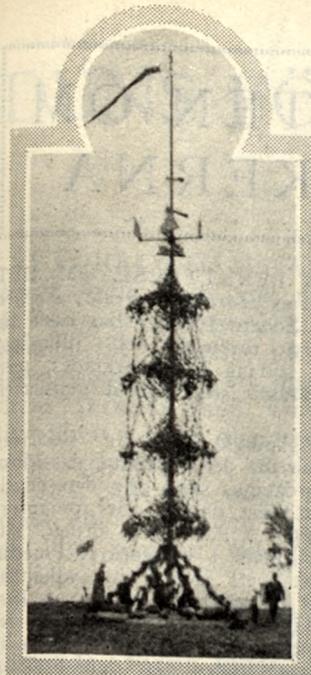
Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år ..... Kr. 15:—	Helt år ..... Kr. 19:50
Halvt år ..... " 8:—	Halvt år ..... " 10:—
Kvartal ..... " 4:25	Kvartal ..... " 5:25
Månad ..... " 1:50	Månad ..... " 2:—

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text. 40 | Utländska annonser:
öre å textside. Bestämd 45 öre efter text., 50 öre
pl. 20 % förh. Led. pl. å textside, 20 % förh.
o. Platssökande 25 öre. | för särsk. begärd plats.

DET SVENSKVÄNLIGA ÅLAND I FESTJUBEL

Midsommarstängan, sirad på gammaldagsvis.

Festplatsen med den nationalklädda allmogen.

Några av Ålands döttrar i sina färgglada dräkter.

»Sångarbåten» v. Döbeln kommer från Finland.

Där den gamla goda tiden lever kvar: en rad kyrkstallar.

Foto: Haglund.

SÅNGARFESTEN PÅ Åland blev en lysande succès med strålände sommarväder, entusiastiska människoskaror, gudstjänst på Mariehamns nyslagna torg, körsång av 2,000 sångare, svensk gillestuga med Delsbostintan, svenska bondspelemän och folkdansring och mycket, mycket mera. Rikssvenskarna hyllades varmt och medföra det vackraste minne av åländsk gästfrihet och hjärtlighet.

PORTRÄTT TILL DAGSKRÖNIKAN

Lov och klander skiftas överdrivet
Var man månger sig i livets damm.
Ett jag vet dock, som blev obeskrivet;
Den försyntes gång igenom livet,
Där han knappast mer än skymtar fram.

DESSA TALIS QUALIS VACKRA ORD kunna lämpas på tusen och åter tusen i vårt svenska land. Under det ryktets trumpet smattrar och stora reklamtrumman röres på någon av ögonblickets fladdrande dagslendor gå de tyst och stilla genom livet, alltid på sin post, alltid offervilliga, alltid med ett mål för ögonen: att gå pliktens ofta mödosamma väg, utan tanke på lov och pris.

En av dessa försynta människor avbildas här bredvid: fröken Ragnhild Brolinson, vilken den 18 dennes fyller 75 år. Hon tillhör en gammal uppländsk prästläkt och såg för första gången dagens ljus i Väddö, Roslagen, 1847, alltså för tre fjärdedels århundrade sedan. Av naturen vetgirig och livlig låg hennes håg särskilt åt läsning och kunskapsförvärv. Hon hade också lyckan att få följa sin kallelse och redan vid 18 års ålder utexaminerades hon vid högre lärarinneseminariet i Stockholm, varefter hon tjänstgjorde vid Oskarshamns, Karlstads och Landskronas elementarläroverk för flickor. Denna sistnämnda anställning lämnade hon för att tillträda befattningen som föreståndarinna för Uddevalla småskolelärarinneseminarium.

Vederbörande, som ha att följa utvecklingen av vårt folkbildningsarbete hade emellertid fått sina blickar fästa på denna vakna, intelligenta och sympatiska lärarinnekraft. Hon hade ej längre än ett och ett halft år verkat på sin post förrän hon av d. v. folkskoleinspek-

tör Meijerberg erbjöds anställning vid Stockholms folkskolor, ett erbjudande som hon antog och där hon sedan utfört sitt långa livs tragna och samvetsgranna arbete på ett sätt, som tillvunnit henne alla intresserade parter odelade aktning och erkännande.

Men det var icke endast teoretiskt fröken Brolinson kände sig kallad att handla och verka. Det var sålunda hon, som tog initiativet till skolkökens införande i Stockholm. Ett stipendium ur "Lars Hiertas minne" satte henne i stånd att studera denna gren av folkskolans verksamhet i England. Hemkommen därifrån upprättade hon i huvudstaden det första skolköket, i Maria folkskola, och blev för en tid dess första självskrivna föreståndarinna.

Men åren gingo utan att vidare tynga henne. I full arbetskraft överraskades hon själv och andra av att hon uppnått pensionsåldern. Då slöt hon, med stor saknad för sig, kamrater och lärjungar, sitt tragna värv, men ännu och alltjämt tages hennes förmåga och krafter i anspråk då det gäller tillfälliga vikariat vid sjukdomsfall än här och än där.

Då hon nu ingår i sitt fjärde kvartssekel kan fröken Brolinson blicka tillbaka på en livsgärning

av vackraste slag. Hon kan ock vara förvissad om att på heders- och jubileumsdagen otaliga tankar och lyckönskningar söka henne, den högt värderade kamraten, den kära lärarinnan, den goda, trogna vännen, vars lynne alltid varit som ett värmande solsken, vars humor liknat och alltjämt liknar en frisk sprudlande källåder och vars barnafromma, rena själ hållit sig klar och ogrumlad i alla tidens skiften.

R. W.

Från Ronneby har ingått meddelande, att lärarinnan vid Göteborgs Gymnasium för flickor, fru Susy Silfverbrand-Eriksson, avled där den 20 juni på eftermiddagen. Sjuk sedan början av året, hade hon rest till Ronneby för att där söka återvinna hälsa och krafter.

Fru Silfverbrand-Eriksson var född i Göteborg den 31 maj 1876, och tillhörde på modernet en gammal göteborgssläkt. Sin skolbildning erhöll hon i Sigröd Rudebecks skola, genomgick sedan K. Högre Lärarinneseminariet i Stockholm och hade därefter anställning som lärarinna först helt kort i Hälsingborg och sedan under en längre följd av år vid Wallinska skolan i Stockholm med undervisning huvudsakligen på gymnasiet. Åren 1912 och 1913 var hon som gift bosatt i Uddevalla och tjänstgjorde även vid elementarskolan för flickor där. Hösten 1914 kom hon till Göteborg och var åren 1914-1915 och 1915-1916 anställd vid Majornas elementarläroverk för flickor. Sedan hösten 1916 har hon varit fästad vid Sigröd Rudebecks skola med tjänstgöring huvudsakligen på gymnasiet.

Närmast sörjes hon av den efterlevande maken, kapten E.

Ragnhild Brolinson.

Susy Silfverbrand-Eriksson.

Sigröd Leijonhufvud.

Algot Sandberg.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

BARA EN HUND AV UNO BRANDER

DEN STORA TURISTBILEN, FULLSATT av glada, stojande människor, rusar med en hastighet av femtio kilometer i timmen fram genom landskapet. Signalhornet sänder ut sina smattrande varningsfanfarer, och städer och byar rutscha förbi i en blink. Plötsligt kommer en gordonsetter med vänliga, kloka ögon och svansen på svaj utspringande ur ett hus vid sidan av vägen och hamnar direkt under bilhjulen. De åkande känna en lätt gupping, och när de blicka bakom sig, ligger där på landsvägen en oformlig köttmassa, ur vilken ett ben sticker upp som ett hotande memento. Damerne ha satt fingrarna för öronen och med ett safnfällt gallskrick överröstat det dödsstråk, som kanske aldrig hann ljuda.

Ut ur huset stapplar en gammal kvinna. Hon ser ned på de oigenkännliga lämningarna av den, som måhända varit hennes trognaste vän och sällskap, och så knyter hon näven efter den i ett dammoln försvinnande symbolen för allt det hänsynslösa och gåpåraktiga, varpå vår moderna dekadens är så sorgligt rik. Det muntra turistsällskapet har blivit en härsmån allvarsammare, och en och annan av damerna för näsduken till ögonen. Men en monokelprydd, docerande herre kastar med en flott gest sin cigarrstump och säger nonchalant: "Asch, det var ju bara en hund!" — — —

Högt uppe i den tysta, kalla världen ovan trädgränsen arbetar sig den lilla skaran alpvandrar fram genom snövidderna. En svårtillgänglig bergstopp har bestigits, och nu gäller det att taga sig tillbaka ned till turiststationen. — Så kommer snöstormen. Vandrarna streta modigt framåt i de växande drivorna och den alltmera tätande yrsnön, men omsider blir det dem omöjligt att längre hålla kursen. De gå på måfå, och deras ängslan växer

Eriksson, samt av moder och syskon. Vid det läroverk hon tillhört blir saknaden stor. Hon var en ovanligt skickligt och energisk lärarinna med varmt intresse för läroverkets och sina elevs bästa. Under sistlidna vårtermin blev hon av sjukdom hindrad att, som hon hoppats, få följa tre avgångsavdelningar upp i studentexamen i svenska språket, men det glädde henne mycket på sjukbädden att höra, att hennes flickor rätt sig bra i skrivningarna och i examen.

Icke blott genom sitt skolarbete kom fru Silfverbrand-Eriksson i beröring med många människor. Hon ägnade även tid och krafter åt allmänna strävanden, som hon ansåg behjärtansvärda. Hon var politiskt intresserad och understödde som gärna hörd talarinna de frisinnades arbete. Allra mest om hjärtat låg henne fredssaken och arbetet för den, och dess vikt glömde hon icke att framhålla även i sina politiska tal. Hennes verksamhet på detta område lever säkert i stark hägkomst hos många. Hon var ordförande i Göteborgsgruppen av Skolornas Fredsförening och i Kvinnornas Fredsförening härstädes, och i och för fredsarbetet företog hon somrarna 1920 och 1921 omfattande utländska resor. Åt den stora internationella kvinnliga fredsföreningens syfte, kampen för fred och frihet, gav Susy Silfverbrand-Eriksson sina krafter, så långt hon kunde.

Det var alltså en dryg arbetsbörda hon bar, driven av ovanligt starka ideella intressen. Hon ägde också stor arbetsförmåga, var alltid vänlig och villig att höra på, satte sig snabbt in i olika förhållanden och var också alltid färdig att personligen tråda hjälpande emellan, där hon såg, att det behövdes. För de många, som i vänskap och arbete stött Susy Silfverbrand-Eriksson, nära, blir det tungt att sätta sig in i att hon ej längre lever och verkar ibland oss. I troget, tacksamt minne skall hennes livsverk bevaras. Och de godas livsverk dörr icke. De syften, för vilka hon kämpat, skola växa sig starkare, och det hängivna, oegennyttiga

i samma mån som krafterna börja avtaga. En smygande, förrädisk domning bemäktigar sig deras lemmar, och slutligen äro de så fullständigt utmattade, att de inte förmå taga ett steg vidare. De sjunka vanmäktiga ned i snön med ögonlocken tyngda av sömn — dödens djupa sömn.

På turiststationen har man emellertid börjat ana oråd, och en hjälpexpedition utsändes för att söka de saknade. Och i elfte timmen finner man dem också — halvt förfusna — och för dem ned till stationen, där de ägnas nödig vård. Och när de kryat på sig, berättar man för dem, att den, som slutligen letade reda på dem däruppe i snöregionerna och räddade dem från en säker död — det var bara en hund. — — —

Den rike mannen, människovännen, samhällets välgörare är död, och hela staden sörjer honom. Flaggorna sänkas på halv stång, tidningarnas nekrologer överbjuda varandra i granna ord och svassande personalia, i den ändlösa likprocessionen trängas alla olika korporationer från borgmästare och magistrat ända ned till begravningshyenor och cigarrrettrökande ligaungdomar, och blomsterskörden representerar en smärre förmögenhet, som skulle kunnat trygga den närmaste framtiden för åtskilliga fattiga stackare. För övrigt bjuder begärligheten på alla de sensationer, som erfordras, för att hynorna skola anse tillställningen fullt lyckad: sorge-musik, kvartettsång, lovtal och tårefloder.

Men tårar fördunsta fort, och väl en gång i graven gömd, blir man snart nog också glömd. Ett halvår efteråt går änkan redan i giftastankar och väntar bara på, att sorgåret skall taga slut, så att hon kan få någon, som hjälper henne att sätta fart på de mödosamt hopbragta millionerna. Och om ett par, tre år är det inte längre någon, som offerar en tanke på människovännen, samhällets välgörare. — Jo, en. Det finns verkligen någon, som aldrig glömmet honom, som alltjämt sörjer honom lika hängivet, och som ofta försakar mat och dryck och bekvämlighet för att hålla trogen vakt vid den kära gravkullen därute på den ensliga kyrkogården och vänta och längta och klaga — men det är också bara en hund.

arbete hon med anlitande av alla sina krafter trofast nedlagt, är en ädel sådd, ur vilken välsignelse skall spira fram.

ANNA BORGSTRÖM.

Fröken *Sigrid Leijonhufvud* har i dagarna fyllt 60 år. Fröken Leijonhufvud, som blev fil. kand. i Uppsala 1888 har i 17 år varit lärarinna vid Ahlinska flickskolan och är nu sedan 21 år bibliotekarie vid vitterhetsakademien; år 1918 valdes hon till medlem av De Nio. Hon har ensam och tillsammans med andra utgivit flera betydande litteraturhistoriska verk såsom *Kvinnan* inom svenska litteraturen, *Fredrika Bremer*, *Ernst Ahlgren*, *Esselde*, *C. G. Tessins dagbok* m. fl.

Algot Sandberg avled nyligen under en vistelse vid Comosjön. Hans av utomordentlig produktivitet präglade författarbana är alltså ändad och mycket av vad han skrivit på romanens område har redan förgåtits. Men som folklustspelsförfattare tillhör han våra allra bästa, och han har där skapat några ursprungliga och träffsäkra verk, såsom "33,333", "Signade tider" och ett par till, vilka säkerligen komma att leva på våra scener.

Bergslagsmor, vars glada bild pryder Iduns första sida, framför i sommar på en mängd folkfester och friluftsmöten varma hälsningar från svenskarne i U. S. A. Dessa ha nämligen varit hennes tacksamma åhörare under en succéturne därute, varvid hon givit över 100 konserter mellan *Stilla Havet* och *Atlantiska oceanen*. Fru *Lydia Hedberg*, som Bergslagsmor heter i borgerliga livet är en käck och företagsam dalkulla och i september flyger hon åter ut från Faluns stad till skyskrapornas land för att glädja Sveriges barn därute med gamla kära folkvisor, *Sehlstedt*, *Fröding* och allt annat som är gott och svenskt. Bergslagsmor förtjänar en honnör för det sympatiska sätt, varpå hon verkar för "svensketens bevarande i utlandet."

SPALTEN OM BÖCKERNA

FISHPINGLE. EN BERÄTTELSE OM DET engelska herrgårdslivet av *Horace Annesley Vachell* (P. A. Norstedt & Söners förlag) har över sig denna säregna charm av förfining och tillknäppt känsla, som nog kan träffas litet varstades, men torde vara särskilt karaktäristisk bland gentlemen and ladies.

Hushovmästaren Fishpingle på sir Geoffrey Pomfrets gods är typen för det korrekta, det kloka och det värdigt underdåniga, som gör den engelska trotjänaren till ett kärt objekt för romanförfattare och dramaturger i det stora öriket. Att han får sin upphöjda plats i litteraturen, medan han ännu figurerar på livets scen i sina välsittande knäbyxor, är blott en rättvis gärd åt en kast vars osynliga vapensköld bär traditionens och respektkänslans liljor tecknade i sina fält. Snart är han kanske försvunnen under den demokratiska ångvältens utslättningsarbete liksom Charles Dickens' "gamla, glada England" med dess originella diligenskuskur, postiljoner och gemytliga värdsushvårdar försvann, när de engelska järnvägarne började genomkorsa landet.

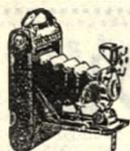
Kring Fishpingle rör sig den engelska herrgårdens invånare med sina bekymmer och sin glädje som bien kring flustret. Sir och lady Pomfret diskutera de viktigaste angelägenheter med den kloke och vaksamme trotjänaren som i vissa upprörda ögonblick liknar sir Pomfret själv i tal och skick, sonen Lionel och prästgårdsdottern Joyce få varandra tack vare Fishpingles diplomati, och alla en besutten jorddrots ekonomiska svårigheter, som växa från tid till tid i det moderna England, delar han troget med sitt herrskap och ger direktiv som lätta bekymren.

Han är kort sagt en märklig man denne Fishpingle, och han vinner läsarens sympati från kapitel till kapitel. Den hemlighetsfullhet som omger honom och vilken avslöjas på bokens slutsidor, förlänar åt hans personlighet ett skimmer av romantik, något som för övrigt vilar över hela boken. Unge Lionel har den tivelaktiga förmånen att eftersträvas av två kvinnor, den mondäna lady Margot från London och den lantligt behagfulla Joyce från prästgården. Det är på denna erotiska fäktning plus en del agrarpolitiska reflektioner boken bygger — alltid med Fishpingle som centrum. Karaktärsteckningen har ett skiftande liv och handlingen rör sig framåt med dramatisk spänstighet. En och annan episod kunde emellertid vara mindre bred, exempelvis den om golf och tennis, men man är ju i England och en engelsk författare som skildrar idrott i sina romaner, lär väl knappast kunna nå en hederlig ära, om han inte mäter sina landsmän skäppan full, när det gäller ett så nationellt ämne.

Fishpingle bör livligt intressera svenska läsare. Den är litterär utan förkonstling, spirituell utan ansträngning, och den kamp, som de besuttna engelska herremännen nu kämpa för att ej deras domäner skola gå dem ur händerna och vilken kamp bildar skildringens mörka fond, gör boken aktuell. Att föredragas högt i familjekretsen lämpar den sig utmärkt. Fru Else Kleen har på ett synnerligen talangfullt sätt överflyttat romanen till svenska.

Bland finska författare i nutid fanns väl näppligen de årtionden han levde och producerade verk efter verk en självfullare diktare än *Juhani Aho*. Vid sidan av hans urfinska folklivsskildringar står ett antal fina psykologiska noveller ur modernt liv och dit hör "Minns du —?" som nu utkommit i svensk översättning av Bertel Gripenberg, Albert Bonniers förlag. Det är en kärlekens Höga visa, en mans dyrkan av sin avlidna hustrus minne, framställd i en återblick på genomlevda lyckotider. Med den finhet i analysen och stämningen, som författaren tidigare utvecklat i novellerna "Ensam" och "Prästens hustru" genomgår novellens huvudfigur sin rosenfärgade livssaga samtidigt som hans ateism, under minnenas ljuva inflytande, förvandlas i en brinnande tro.

E. H.—N.

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS! NAMNET - EASTMAN KODAK COMP. - PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKALLNING OCH KOPIERING BÄST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

IDUNS FÖLJETONG. ESTER. EN NUTIDSROMAN

AV ELISABETH HÖGSTRÖM-LÖFBERG.

(Forts. o. slut.)

SÅ FÖRFLÖTO NÅGOT MER ÄN SEX veckor, och man var mitt i rågsörden, då Ester en morgon, när hon körde ner mjölken till mejeriet i kyrkbyn och hämtade posten, fann ett digert brev med sin adress skriven med Tords stora, tydliga stil, vilken var så olik flertalet läkares petiga hieroglyfer. Det kunde ej hjälpas, Blacken fick stå och vänta nere vid handelsboden en stund, och hon sprang upp till den lilla bänken vid gravarna och bröt sitt brev.

Det var tre fullskrivna ark, och när hon för andra gången läst den högst osammanhängande första sidan, förstod hon, att Gabrielle måste vara död. Hela första arket var en lovsång till hennes arbetsgärning och moderskap och de två nästa förtyvlade förebräelser mot honom själv, men också indirekt mot Ester, för det Gabrielle blivit försummad och lämnad åt sidan under den tid, hon haft rätt att fordra allt stöd och bistånd, som kunnat givas henne. Först till sist i ett postscriptum kom förklaringen: hon hade fått blodpropp i ena benet efter förlossningen, och den hade lossat och gått genom lungan till hjärtat.

Stackars Ester Lyckhammer, — det var tur, att Blacken hittade vägen hem av sig själv, ty handen, som höll tömmarna i ett slappt och livlöst grepp, gjorde ingen ansats att styra i svängarna. Soldat-Martina, som mötte dem på landsvägsbron, och ej fick så mycket som en nick till svar på sin hälsning, mumlade för sig själv: »Vad har kommit åt Diamant-Ester? Minnsann skulle en inte tro, att högmodet krupt fram fast det setat väl gömt, men då skulle hon väl inte exmerat att sitta på en mjölkkärra heller?» —

När Ester förmådde så mycket som att vända bladet i dagens tidning, fick hon genast se annonsen, som bekräftade Tords brev:

Gabrielle Eliasson,
född Högfeldt,

Offrande maka och mor utan like,
är död.

Tord.

Tage, Hjördis, Bengt, Anna-Lisa, Gunnar
och en liten spädd Gabrielle.

Så stor hade då förbrytelsen varit att räcka ut sin hand mot en annan, att domen måste fällas av den väldigaste och obönhörligaste bland alla makter! Hon, som varit skuldlös och kämpat redligen, hon togs undan, men inkräkterskan lämnades ut till en odyssey av kval och straff. Aldrig hade det varit så svårt att urskilja Guds stjärnor, — nu trängde ej den minsta stråle igenom natten.

Ett visste hon med ens, här eller i annan vand omgivning uthärdade hon inte att vara. För första gången värdesatte hon fullt att genom »bondpengarna» vara ekonomiskt obunden. Och så reste hon, reste med båt och expresståg utan uppehåll, och stannade ej förrän i Venedig.

Där, i en av de skumma pelargångarna i St. Markuskyrkan, om vilken Ruskin säger, att den är en bildrik mässbok, bunden i alabaster i stället för pergament, ut-

löstes hennes smärta i heta tårars regn och om än såret länge ännu blödde oförminskat, var dock det svåraste därmed över.

Hennes gamla, sunda prövningsförmåga gjorde sig lös ur känslornas våld och lade det skedda sannt och opartiskt till rätta. Gabrielle hade icke blivit försummad, hon hade haft lika litet gemensamt med Tord före Esters ditkomst, som efter, och det, som nu var och förblev hennes, Esters, rikedom var intet gods, som undfått genom plundring. Det finaste och friaste i Tords natur hade Gabrielle aldrig frågat efter, och när det någon gång trädde fram i öppen dag, då tog hon ädelstenen för en glasskårva, som hörde till fantasiens leksaker. Att nu Tord ännu på länge skulle vara färdig att se klart i detta, var ej att begära, men hon hade tålmod, för honom och för sig själv.

Den bjärta, yppiga skönhet, hennes nordiska ögon härnere nästan bländades av, gjorde först bara ont, och kändes som ett påtagligt uttryck för skaparens stora ligkiltighet för människokrypets ödeskramp, ty när man har det ställt som hon, då fordrar man att solförmörkelsen inom en skall omfatta även den yttre världen, och komma fågelsången att förstummas och liljorna på marken att sluta sina kalkar.

Från Venedig reste Ester till Rom, och där togs hon, genom en tillfällighet och utan någon annan legitimation än sitt germanska yttre, om hand av ett kotteri skandinaviska konstnärer. Det var inte de förnämsta aristokraterna, och långt från absintens och perversitetens kräldjur, man skulle kunnat kalla dem målände medelklass, så när som på en småländsk torparpojke, som åt med kniven och sällan puttrade sina naglar, men som högg i marmor som en gud, och en gång, när han var döder och lagder på bår, om ej förr, skulle komma att nämnas bland de store.

Efter en tid kom Ester att flytta tillsammans med en jämnårig norska, en nordlandsk skeppsredaredotter, som fann detta sätt att förstöra tid och pengar angenämt och lärorikt, och som inte närde några illusioner om sin begåvning.

»Om jag nu verkligen kunde måla, vad skulle jag då här att göra? Bara fjorden därhemma», — så talade Ragna — »skulle förse mig med motiv i femtio år, men nu behöver jag den här ferniseringen. När jag nu kommer hem och kan uppvisa, inte så mycket några meter arbetad duk som hyreskvittenserna på ateliern, få både de anhöriga och jag själv en välgörande känsla av att jag ändå är konstnär!»

Under vinterns lopp introducerade någon en fransk professor i kretsen och det blev en hel serie fästligheter, från vilka det ej alltid lyckades Ester att utebli.

»Det är förunderligt med er, nordiska kvinnor», sade parisaren en gång, då hon var hans bordsgranne, »ni uppfostras i frihet och emancipation och veta ej vad »prude» vill säga, men i fråga om känslor går visst ändå er utveckling med snigelns hastighet! Ni har nyss, med anspråk att bli trodd, berättat mig, att ni är tjugosju år gammal, och dock syns det vid första

ögonkastet att ni ännu inte levat, utan bara går och spejar och väntar — —»

»Kanske har ni rätt», svarade Ester förstrött, och tänkte för sig själv, att hans påstående träffade fullständigt riktigt. Hela hennes resa och vistelse härute, vad var det annat än en väntan, väntan på, att den, som för henne var den ende, skulle få sina ögon öppnade och ropa henne till sig.

*

XIII. LIVET PLUNDRAR.

I längden blev det dock Ester omöjligt att trivas med en blott av nöjen avbruten sysslolöshet och i mars beslöto Ragna Olsen och hon att draga sina färde.

»Nu har jag lärt vad som läras kan: att laga en utmärkt italiensk sallad, och att aldrig mera tvivla på, att jag är hemmahörande i Lofoten och inte i Appenninerna, och om jag nu stannade, skulle doften av alla Roms rosor bli en kväljande stank jämfört med ångorna från bedstefars trankokeri», förklarade Ragna, medan hon stuvade in sina grejor.

Ester hade bestämt sig för att på en gång resa över till England, och det kom hon ej att ångra. Svensken är ju så mycket mer i släkt med golfklubban än mandolinen, och när hon efter en ansträngande vecka i London nådde sin bestämmelseort, ett i generationer nedärvt slott i Kent, där hon skulle vara som trädgårdselev, blev hon ordentligt förälskad, inte i en individ, men i en typ: den högaristokratiske engelsmannen. När hennes 36-åriga lord, som i blickens skärpa verkade sextio, och i rörelsernas vighet obetydligt mer än sjutton, tidigt om mornarna red över sin ofördärvade 1500-talsbro, tyckte hon sig aldrig ha anat en så tuktad smidighet och ädel behärskning över någon sport, som den han och hans arabiska fullblod presterade.

Här arbetade hon med liv och lust i ett ostört paradiset av klängrosor, lathyrus och flammande pelargonier, men allt efter som månaderna gled över, ökades hennes spänning. Skulle det inte kunna komma nu snart, det brev, där han skulle skriva att han inte kunde undvara henne längre? Så länge hon ingenting hörde, visste hon ej, om hon ville stanna eller resa hem, men så kom under rättelsen att Diamant-Anders slutat sina dagar, och avgjorde hennes tvekan.

När sedan begravningen var över, bad Ester Thomas att få flytta upp till deras gamla fäboställe några veckor. Brodern och svägerskan sågo att något fattades henne, att hon gick omkring som i ett ängsligt lyssnande och samtyckte ej gärna till att överlämna henne åt ensamheten däruppe, men till sist fick hon sin vilja fram. Och allteftersom skogen glesnade kring den lilla grå stockstugan under yvig torvtaksperuk, sprungo barndomsminnena henne fint och troget till mötes. Efter något letande fann hon hängbjörken, där Harry med sin första slidkniv ristat in ett H och ett E, och i granen bredvid fanns lika gott om tuggkåda som då. — Längre satt hon på förstubron och lät tystnadens läkedom strömma in över sig, men när det på allvar började kvällas

BECKERS Maltinktur och Malpapper

Osvikligt skyddsmedel mot mal.
De hålla ärligt vad de lova.

A.-B. WILH. BECKER - STOCKHOLM

ordnade hon litet i stugan och tog pinnen ur matsäcksskrinet, som Gunhild i vänlig omtanke rustat med allt det bästa, hon kunnat hitta på. Helt mekaniskt kom Ester att medan hon bredde sig en försvarlig limpsmörgås, läsa på tidningsbladet, som klädde skrinets lock. Det var en liten västgötsk ortstidning, som hon genom posthämtningen visste att en av Thomas' drängar, vilken var »utböling», höll. Först uppräknades sökandena till ett pastorat på Falköpings-slätten, därpå kom en konkurs och en varning för lottsedelsförsäljare och så började det rent lokala med följande notis: En stortrad välkomstfest var i lördags anordnad å Lanneryds järnvägshotell för distriktets nye provinsialläkare Doktor T. Eliasson med fru — — —. Resten var bortrivet, och hade säkert i alla händelser nu ej blivit genomläst. —

När Ester inemot morgonen kom åter till stugan, tog hon fram penna och papper och skrev utan några bortförklarande inledningsfraser:

Käre Kyrkoherde Svedmark!

Jag har vistats utomlands nära två år, sedan jag lämnade Österala, och under tiden ej hört något därifrån. Berätta mig därför allt om Tord Eliassons flyttning och giftermål, vartill jag nyss slutit mig genom en tidningsnotis.

Eder tillgivna

Ester Lyckhammer.

Svaret kom så omgående, att prästen måste ha skickat det med extra bud till natt-tåget, och var så utförligt som möjligt:

— — — Omedelbart efter doktorinnan Eliassons död kom till Rönntorp en sjuk-syster vid namn Anna Lovén, som Ni säkert under Er Österala-tid träffade, och tog hemmet och barnen om hand, d. v. s. dit kom inom kort två tjänarinnor, och en uppvaktning hos disponenten resulterade i läkarbostadens grundliga reparation. Så gott som dagligen följde fröken Lovén med ut på doktors besök och pratade och lade om sår och omslag, samt lät förstå att den ersättning, han i klingande valuta avsåde sig, gott kunde överlämnas till henne in natura, men trots den ej obetydliga tillförseln av smör-slagor, mjölpåsar och slaktprodukter spordes efter ett halvår att Eliasson måst ta upp ett mindre lån, vilket snart följdes av ett flersiffrigare. — Under tiden hade en stort tilltagen biografteater kommit till, och till aftonskolan och diskussionerna kom så gott som inget folk. När sedan fabriker Hedborg på grund av genom politiken alltför distraherad bok-föring måste skudda stoftet av sina fötter och lämna både fabriken och riksdagsupdraget i sticket, tillfrågades doktorn, om han vore villig till kandidatur och jakade.

Vem, som iscensatte den skamliga komedien är mig inte bekant, — alltnog Eliasson fick ej en enda röst, och förstod givetvis genast att det hela tillkommit i enbart syfte att håna och förlöjliga honom. Därmed var mannen knäckt och ansöknin-gen till Västgöta-distriktet och vigseln (som jag tackar Gud, att jag slapp ifrån!) kommo slag i slag.

Att han inför tvivel och stenkastning skulle sjunka tillsammans var mig ingen överraskning, och lät sig inte hjälpas upp eller förebyggas, men vad som måste förvåna, är att se vilken oerhörd, sammanhållande uppgift en kvinna som fru Gabri-

elle, trots allt, som kunde se annorlunda ut, kan fylla!

Ja, detta är nu i korthet, vad som passerat. Jag sänder Er mina varmaste hälsningar, och hoppas och tror att Ni någon gång framdeles kommer hit och besöker mig!

Vänskapsfullt

L. O. Svedmark.

Så kom förväntningens vackra ljus bort ur Ester Lyckhammers ögon, men för övrigt redde hon sig bättre än de flesta. Att ha sin saga till ett mausoleum, där hon dag efter dag skulle repetera missräkningen och tårflödet, låg inte för hennes röst, och hon sade sig i stället: Dugde jag inte för kärleken, så nog skulle jag duga för arbetet, och att hon det gjorde, det upptäcktes snart nog i den stora skolan i Stockholm, där hon från höstterminen började undervisa historia på hög-re stadiet. —

Beslutet att ägna sig åt lärarinnekallet föreföll henne inte som något val, utan som en självklar linie, ty det sociala arbetet hade så småningom förlorat det mesta av sin lockelse, — detta dock icke så att hennes altruistiska intresse helt enkelt varit identiskt med kärleken till Tord, och att hon i och med att Österala-arbetarna fögrepo sig på hans idealitet, skulle sagt upp sin demokratiska åsikt, tro och lydnad. Hon visste mycket väl att till och med i riksdagen var typen Hedborg ett outrotligt, men numera sällsynt ogräs och att den svenske genomsnittsarbetaren egentligen är ståtligt upplyst och tränad för samhällliga funktioner. Men inför den hastiga, medvindsdrivande frammarschen, kunde hon ej undgå att känna sig som den, som sovit i många timmar, och vid uppvaknandet finner dimensionerna krympta och färgen spädd. Här var det ju nu, allt det som stått skrivet på standaren, och ändå kände man inget behov av att skriva vers och skrika hurra. Det var väl det att det kostat så mycket, eller kanske rättare: så allt för litet.

*

XIV. LIVET GOTTGÖR.

En försommardag med tända kastanje-ljus, myggdansen och varm och gul eftermiddagssol. Ester Lyckhammer satt tillsammans med sin kusin Dagny, som nu var lyckligt och fördelaktigt gift med en stockholmsk affärsman, och hennes bättre hälvt, uppe på Solliden och åt middag.

Iduns nya följetong,

John Galsworthys roman "Beyond", i auktoriserad översättning av Ellen Rydelius under titeln

TROTS ALLT

börjar i nästa nummer av tidningen.

Den som vill ha en omväxlande och trevlig veckotidning och samtidigt en intressant litterär roman, gör klokt i att prenumerera på Idun från 1 juli. Lösnummerköpare riskerar lätt, att tidningen är utsåld i affärerna. Prenumerationspris för halvår 8 kronor.

Dagny hade som Ester själv sade »snobbat upp henne», och i sin stora vita spets-hatt såg hon ut som juni själv.

Deras bord stod alldeles utmed verandaräcket i hörnet, och de hörde tydligt ett par ute på sandplanen stående herrars samtal, men sågo endast den ene, en imponerande gentleman med kalkyleringsblick bakom de guldbågade och något av generaldirektör över sin hela person.

»Det skulle givetvis ha varit alldeles charmant, om ingenjör'n kunde ta del i vår bolagsmiddag på Rosenbad i morgon», sade han, men då svarade den osynlige:

»Det kan jag verkligen inte lova. Jag har nu så länge ställt mina personliga angelägenheter i skuggan för min uppfinning, så nu ämnar jag de närmaste veckorna lämna dem företräde. I alla fall skall jag säkert låta höra utav mig.»

Från första tavelsen hörde Ester, att denna röst var henne välbekant, men kunde först ej begripa var hon skulle ta igen den. Men så med ett fann hon lösningen, och strålande och röd, lämnande sitt sällskap i gapande förvåning, sprang hon ut efter honom.

»Goddag, Edvin Barr! Har ni nu äntligen kommit tillbaka?»

Utän att ägna en tanke åt människorna på verandan, behöll Barr hennes hand en lång minut i sin, och bara såg. Hade han verkligen, så som han dag och natt burit henne i sina tankar, så kunnat glömma hur intagande frisk och skär hon var! Hon har nyss fyllt tjugonio, men ser ut som nitton, tänkte han, och det var åtminstone i denna stund, ingen privatuppfinning av hans synner.

»Säg mig» — åstadkom han till slut — var jag får träffa er i morgon, men nej — om jag också då kommer att fråga er om igen — svara mig först: Har jag kommit för tidigt, eller kanhända — det förefaller mig just nu som jag allt för litet räknat därmed — har jag kommit för sent?»

»Ni har inte gjort någondera delen» svarade Ester varmt, »ni har kommit alldeles lagom, men fråga mig i morgon också, för det är så roligt att få svara!» —

Hemma i sin port mötte hon ett litet knubbigt, ljusburrigt flickebarn med sandhink och spade, och lyfte henne jublande högt i luften, under ett underligt dåraktigt tal, som Margit inte alls begrep: »Om Gud är riktigt god, är du nog snart min, och då ska' Svedmark den hederskulan, få döpa dig till Ingeborg Kristina Barr!»

Men när hon väl kommit in, vändes den uppslupna glädjen i djupt allvar. Det blev en självrannsakan utan like, vilken utmynnade i ett brev, som hon samma afton skickade upp till Barrs hotell, och det löd:

Käre Vän!

Jag kan inte vänta tills i morgon, ty jag befarar, att ansikte mot ansikte blir detta aldrig sagt, och det behöver sägas.

Jag är inte otacksam och jag har känt flera slag av glädje, men aldrig någon så trygg, som den, Ni för med er! Den lättnadssuck, som första diskussionsaftonen i Österala, bröt fram ur mitt bröst, när Ni började tala, är för mitt vidkommande oskiljaktigt från all samvaro med er, och uttrycker ett tacksamt välbehagligt: Nu reder det nog upp sig alltihop, ty honom kan man lita på!

(Forts. sid. 680.)

I VARJE HEM BÖR FINNAS

IDUNS KOKBOK

PRIS KR. 10:—

för Vår och Sommar

Bomullstyger för Edra klänningar och blusar.

Prover sändas. . . Preciserat godhetsfullt vad Ni önskar. * Gardiner och Möbелtyger för Edra bostäder.

Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

DEN KORTA FÄRDEN — AV ANTON TJECHOV

ÖVERSÄTTNING FRÅN RYSKAN AV ELLEN RYDELIUS.

SVARVAREN GRIGORI PETROV, länge känd som en förträfflig hantverkare och på samma gång som oregerligaste bonden i hela Galtjinadistriktet, kör sin sjuka hustru till länslasarettet. Han har tretio verst dit, och därtill är det en förskräcklig väg, som inte ens den kejsrliche postiljonen kan klara, för att inte tala om en latmask som svarvaren Grigori. Rätt emot honom piskar en skarp, kall vind. Vart man än ser i luften virvla hela moln av snöflingor, så att man inte urskiljer, om snön kommer från himlen eller från jorden. För snödimman syns varken fälten eller telegrafstolparna eller skogen, och när en särskilt stark vindstöt far emot Grigori, syns inte ens krumträet över hästens rygg. Den klena, skröpliga märren släpar sig med möda fram. Hela hennes energi går åt till att dra upp benen ur den djupa snön och rycka och dra med huvudet. Svarvaren har bråttom. Han hoppar oroligt på siten, och då och då piskar han på hästens rygg.

— Du skall inte gråta, Matrjona, — muttrar han — tåla dig litet grand. Med Guds vilja komma vi fram till sjukhuset och då blir det onda strax bra... Pavel Ivanovitj ger dig droppar eller slår åder på dig, eller kanske han är så nådig och gnider dig med någon sprit... och det... det drar bort verken ur sidan. Pavel Ivanovitj skall göra sitt bästa... Han skriker, stampar med fötterna men gör sitt bästa... Det är en präktig och vänlig herre, Gud skänke honom hälsan... Strax vi komma fram, rusar han ut ur sin kammare och börjar svära och bråka. — Vad vill det här säga! Varför gör ni så här! — skriker han. Varför kommer ni inte i rättan tid! Tror ni, jag är som en annan hund och skall plåstra med er hela Guds långa dag! I väg med er! Jag vill inte se skymten av er. — Kom igen i morgon! — Men då säger jag: — Herr doktor! Pavel Ivanovitj! Ers högvälborehet! Tror du man reser för ro skull. Tusan heller!

Svarvaren piskar på märren och utan att se på gumman fortsätter han att muttra i skägget:

»— Ers höghet! Så sannt som inför Gud... — jag gör korstecknet på det, reste jag hemifrån före dager. Men hur kan man hinna fram i tid, när Gud... och den heliga Gudsmoorden... vredgades och skickade en sådan snöyra. Se bara själv... Inte ens den finaste häst kan dra i sådant väder, och ni ser själv att det här inte är någon häst utan rena skröpligheten. Men Pavel Ivanovitj rynkar pannan och skriker: Jag känner till er! Alltid hitta ni på ursäkter. Särskilt du, Grisjka! Jag har känt dig länge! Säkert har du stannat fem gånger vid krogen! — Men då säger jag! Ers högvördighet! Är jag en sådan bov eller okristlig människa? Min gumma håller på att dö och ge upp andan, och jag skulle springa omkring på krogar! Då säger Pavel Ivanovitj till att hon skall bäras in på sjukhuset. Och jag bugar mig till hans fötter. — Pavel Ivanovitj! Ers högvälborehet! Vi tacka allra ödmjukast! Förlåt oss, dumbomar, fördömda åsnor, och så besvärar ni er och väter era fina fötter

i snön! Men Pavel Ivanovitj tittar på mig som om han ville slå mig och säger: »Heller än falla på knä skulle du låta bli att suppa brännvin och vara rädd om din hustru. Du skulle ha stryk! — Ja sannerligen, Gud straffe mig, jag borde ha stryk! Men skulle jag inte buga mig när ni är min välgörare, min egen far! Ers högvälborehet! Jag lovar så säkert som inför Gud... spotta mig i ögonen om jag bedrar er. Så snart min Matrjona blir frisk, så skall allt komma i sin riktiga ordning igen, och allt vad ers nåd befaller, det skall jag göra. Om ni vill, så skall jag svarva ett cigarretui av masurbjörk... krocketklot och käglor kan jag svarva, precis som de utländska... allt skall jag göra för er! Jag skall inte ta en kopek för dem! I Moskva skulle de begära fyra rubel av er för ett sådant cigarretui, men jag tar inte en kopek. Doktorn börjar skratta och säger: Ja, se så, det är bra... Jag förstår... Det är bara skada att du skall vara en fyllbult!... Jag är en slug karl, ser ni, och vet hur man skall umgås med herrskap. Det finns inte en herreman som inte jag kan tala med.

Gud låte oss bara inte köra vilse. Se så det yr! Det snöar in i öronen! Och svarvaren muttrar utan uppehåll. Han pladdrar mekaniskt för att åtminstone något döva sin pinsamma känsla. Det finns många ord på tungan, men ännu flera tankar och frågor i hjärnan. Olyckan har drabbat svarvaren huvudstupa och oförberett, och nu kan han inte besinna sig, komma till sig själv, reflektera. Hittills har han levat sorglöst liksom i rusig halvdvala utan att känna sorg eller glädje, och plötsligt känner han en förfärlig värk i själen. Den sorglöse latmasken och suputen befinner sig plötsligt hux flux i samma situation som en arbetsam, bekymrad man, som har bråttom och till och med kämpar mot naturen.

Svarvaren minns, att olyckan började i går kväll. När han i går kväll kom hem som vanligt litet rusig, och efter gammal vana började gråla och fäkta med knytnävarna, så såg gumman på sin grålmakare som hon aldrig sett på honom förr. Vanligen var uttrycket i gummans ögon lidande och mildt som hos hundar, som få mycket stryk och dålig mat, men nu betraktade hon honom strängt och stelt såsom helgonen på ikonerna eller som döende bruka blicka. Med dessa besynnerliga, obehagliga ögon började olyckan. Den förbluffade svarvaren bad sin granne få låna en häst och kör nu gumman till sjukhuset i den förhoppningen, att Pavel Ivanovitj med pulver och salvor skall återge gumman hennes forna blick.

— Matrjona, du skall inte... muttrar han. — Om Pavel Ivanovitj frågar, ifall jag slagit dig, så säg: visst inte! Och jag skall inte slå dig mera. Det gör jag korstecknet på. Och inte har jag slagit dig i ilska. Jag har slagit dig i misshugg. Jag tycker synd om dig. En annan skulle inte ha sörjt, men jag kör dig... Jag anstränger mig. Och så det yrar! Herre Gud, ske din vilja! Gud låte oss bara inte köra vilse... Vad, värker det i sidan! Matrjona, varför sitter du så tyst? Jag frågar dig: värker det i sidan?»

Han finner det besynnerligt, att snön på gummans ansikte inte smälter, att själva ansiktet blivit så egendomligt utdraget, att det fått en mattgrå, smutsig vaxfärg och blivit strängt och allvarligt.

— En sådan dumbom. — muttrar svarvaren — Jag talar allvarligt som inför Gud... och du bara... En sådan dumbom! Jag bryr mig inte om att köra till Pavel Ivanovitj.

Svarvaren släpper tömmarna och faller i tankar. Han kan inte besluta sig för att se på gumman: han är hemsk till mods. Att rikta en fråga till henne och inte få svar är också hemskt. För att till sist få slut på ovissheten känner han på hennes kalla hand utan att se på henne. Handen faller ned som en piska.

»Då är hon död. Ett sådant spektakel!» Och svarvaren gråter. Han är inte så mycket bedrövad som förargad. Han tänker: vad allting går fort här i världen. Hans olycka hann inte börja, förrän upplösningen redan var färdig. Inte hann han

(Forts. sid. 680.)

HEMKOMST.

*Nu duka oldfarslindarna
med honungsblom sitt bord,
i snären viska vindarna
förflugna kärleksord.
En svalfru snabb och segersäll
ett sorglöst flygfä snappat
och skuggan länges emot kväll.
Konvaljen, som Du tappat
ur knippan vid Din bältesbård,
mig hälsar, när jag sakta
mig smyger över krattad gård,
vars helgfrid lönnar vakta.
Vad doft det väller mig emot,
ifrån jasmin och poppel.
Nu gungar bryggan för min fot,
och ekan i sitt koppel
ser hägad ut för äventyr
och gåddan ofärd smider.
Härnäst! Jag nickar när jag stiger
min väg mot stall och lider.
Säg, Brunte, stumma trofasthet,
kan mina steg Du höra?
Din gnäggning — bättre jag ej vet
av hälsning för mitt öra!
Den stillaste av sjöar
har skärvit blom i vassen
och fruktlundsblommen snöar
och faller bröllopsstassen.
De idoga små bina
ha gått till ro för natten,
och vita liljor skina
sin renhet från rabatten.*

*Min barndomsgård, mitt väsens hem,
hur ljuvt att hemkomst fira
bland minnena, och räkna dem,
och till en krans dem vira!
Den kransen sen skall tryckas
kring herrgårdsflickans gula hår
och dofta i vår lyckas
fördolda törnrossnår.*

HÅKAN STARE.

Vid trötthet, sömnlöshet och allehanda kraftnedsättningar är bästa hjälpmedlet en Sanokapsel dagligen.
Bekvämmaste, angenämaste och billigaste medel för ernående av nerv- och muskelkraft, levnadsmod och arbetslust. Finnes å alla apotek och kemikalieaffärer.

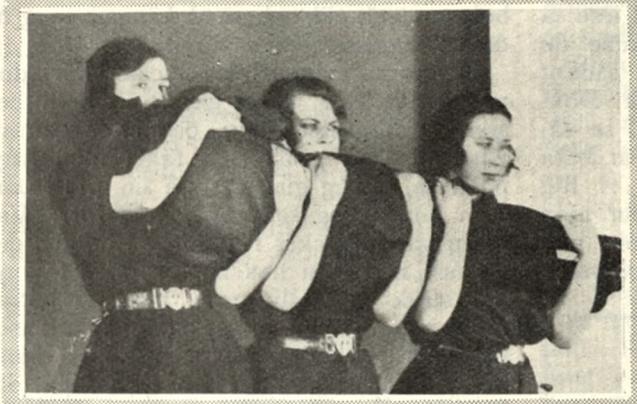
S J U K V Å R D I H E M M E T

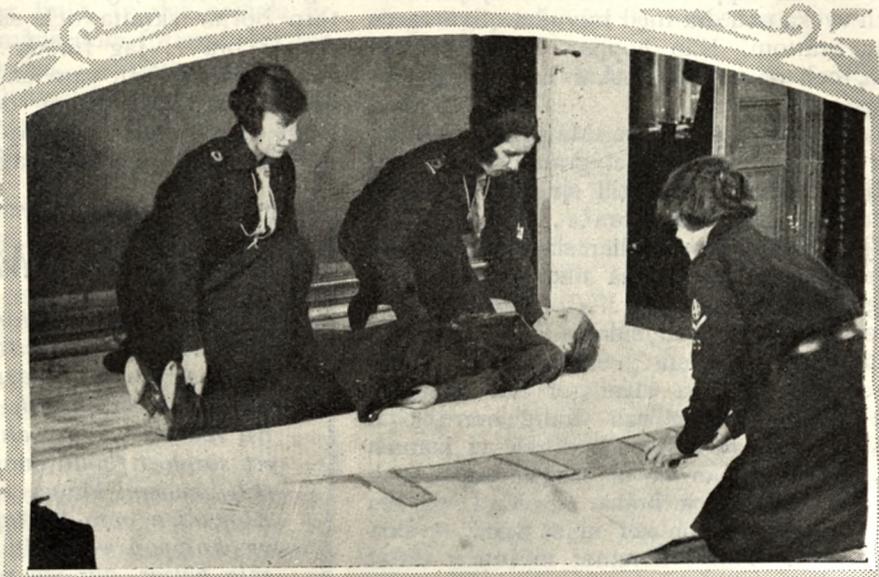
I. Armarna föras så långt som möjligt under den skadade.

II. Patienten nedlägges på knäna och greppet förbättras.

III. Patienten skall ligga vänd mot dem, som bära.

IV. Nödfallstransport av svårt skadad t. ex. ryggradsbrott. Ett lakan föres medels tunna träribbor under patienten.

V. Lakanet, upprullat på stänger och hårt spänt, bildar nödfallsbår.

TRANSPORT AV SKADADE

Sätten att upplyfta och transportera en sjuk eller skadad variera, beroende dels på skadans art och storlek, dels på antalet bärare. Under alla förhållanden måste det ske med stor försiktighet, lugn och bestämdhet. Inga osäkra, famlande grepp, inga ojämna, ryckiga rörelser. Man fattar alltid från den friska sidan, så att det skadade stället ej blir klämt, och med så flata händer som möjligt; händerna glida då lättare in under ryggen.

Vid lindrigare skador på huvud eller arm kunna två personer, när så behövs, bära på "gullstol" på olika sätt. Den skadade lägger då sina armar om de båda bärnarnas nackar. Även om den skadade ej orkar hålla sig upprätt eller är medvetslös, kunna två personer lyfta, om den ena fattar bakifrån under armarna och över bröstet, och den andra med en arm om vardera benet och med ryggen vänd mot den skadade.

Detta sätt bör ej användas när annan möjlighet för lyftning eller transport finnes, på grund av att bröstkorgen hoptryckes och andningen försvåras. —

(Forts. sid. 678.)

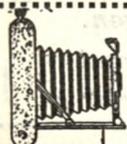

VI. Hur man ensam kan bära en sanslös.

VII. Provisorisk sittbår. Patienten bör vara fastbunden.

Föregående uppsatser i serien Sjukvård i hemmet återfinnes i nr: 46 och 51 för 1921 samt i nr: 2, 10, 12, 13, 15, 17, 20, 23 och 25 för i år.

NERLIENS

KUNGL. HOVLEVERANTÖR
REGERINGSGATAN 33

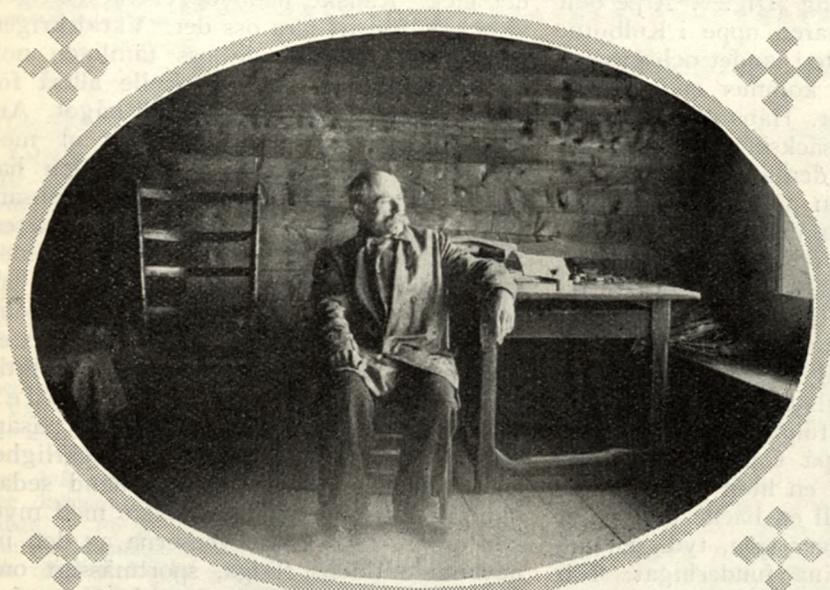
Framkallar · Kopierar · Förstorar bäst

PÅHLSSONS
Teaterkonfekt
Högfin kvalitet

Tillverkare: A. Bol, Carl P. Pålssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

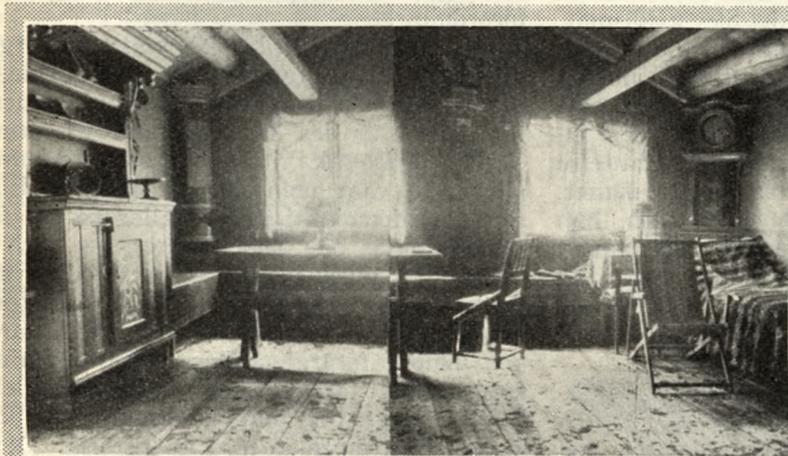
HOS ARNE OCH HULDA GARBORG

Arne Garborg i sitt hem Knudaheio.

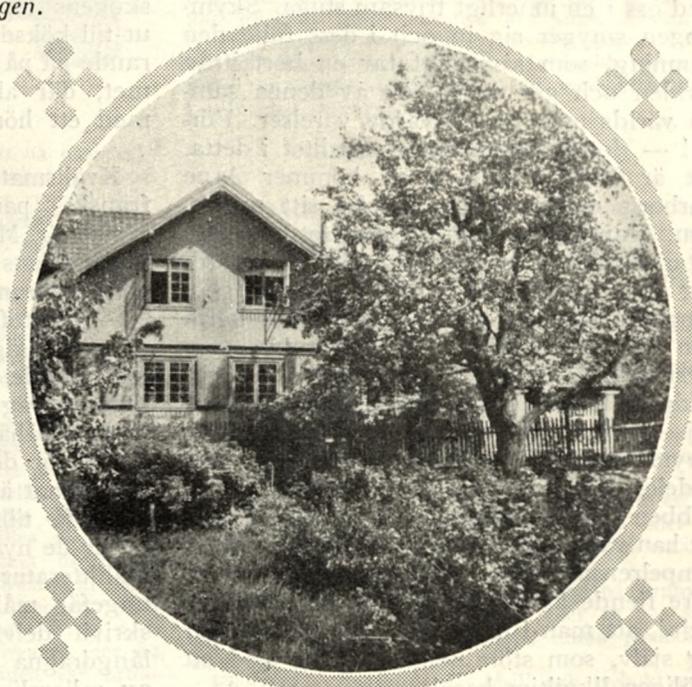
Hulda Garborg i sin norska folkdräkt.

Two interiörer från Vangen.

Fru Garborg på hennes fjällstuga Vangen i norra Österdalen.

Labraaten. Asker. Garborgs andra hem.

VARIFRÅN JAG FÅTT DET INTRYCKET att Arne Garborg alltid varit en gammal man kan jag inte säga. När jag för länge sen läste Haugtussa och Kolbotnbrevi hade jag emellertid en aldrig försvinnande känsla av att det var en mycket, mycket klok (och följaktligen gammal) man som

gjort dessa ofta underbara sidor. Och jag minns hans ordknappa men briljanta introduktion till en av »maalets» märkligaste skatter, den fascinerande »Hundra aar», skriven av den tidigt bortgångne Rasmus Løland. Innan jag börjar några små minnesanteckningar från ett besök hos Gar-

borgs på Hvalstad har jag för första gången läst en av Garborgs essaysamlingar, »Straumdrag». Samme kloke, friske, manligt balanserade ciceron — men rätt vad det är slår mig artiklarnes datering. »Straumdrag» utgöres av »literære utgreidningar fra aatti-og nittiaarene» och härröra mestadels från

Vid **Dålig Matlust, Blodbrist** och därav följande trötthet och nervositet använd järnmedicinen Idozan. Idozan är framställd efter läkarevetenskapens nyaste fordringar och med **5-dubbel järnhalt**, jämfört med andra dyl. prep. Ger genom sin höga järnhalt och utmärkta sammansättning överraskande resultat, samt **blir billigast att använda**. Utmärkt välsmakande. Rådfråga läkare. Fås å alla apotek.

IDOZAN

Skadar ej tänderna.

1880-talets första år. Det finns i dessa ursprungligen för tidningar eller tidskrifter tillkomna anmälningar och studier icke ett föråldrat omdöme, knappt någon linje, som ej ännu kan läsas med behållning och glädje. De skrevos av en kritiker, som var blott några och trettio år gammal! På den tiden Garborg stred — och han har, som mången noggsamt känner, stritt mycket i sin dar — hängdes på hans namn bland en hop andra skyltar också skylten »respektlös». Ett par, tre decennier av litteraturens och idéernas historia har ohjälpligt visat att man bommade med den tillvitelsen, att ett av huvuddragen i Arne Garborgs litterära skepnad är just respekt-sinnet. Det är hans och en klok mans heder, att den respekten städse gällt väsentliga ting, aldrig oväsentligheter.

Dessa rader skola dock ej bli en utläggning om vad Arne Garborg är eller icke är utan blott en liten interiör från hans och hans Huldans hem. Till sällskap har jag »formanden» i det stora Bondeungdomslaget i Kristiania Nils Sletbak, en präktig idealtyp för norskt ungdomsliv. Det ungdomsliv, som, organiserat i tusen lag runt om allt Norges land, haft förmånen av att räkna just Hulda Garborg bland sina bästa, gladaste och mest entusiastiska framhjälpare. Hon har varit och är alltför den norska folkdansens och folkvisedansens sköldmö. Mö är förresten ett bra ord när man skall försöka klargöra för andra hur Hulda Garborg ser ut. Hon är kanske en liten, liten smula grå i håret men det är också det enda ålderdomstecknet. Annars är hon »gjenta» hela människan. När hon klär sig i sin granna folkdräkt, tar silverkedja om midjan och halsband därtill, då kan ingen vara finare i den skruden än hon.

I pejsen brinner stockvedsbrasan och en väldig, skinande kaffepetter delar värmen med oss i en innerlig trivsamt stuga. Skymningen smyger sig in och i dess följe den stämning, som samtidigt tar en bort ifrån världen och gör en till en av denna samma världens mest avundsvärda varelser. För låt! — det är ingen sentimentalitet i detta, det är hem, ro. Och så kommer Arne Garborg nedför trappan från sitt arbetsrum. Han fyllde sjuttio förra året men han sitter ändå varje dag vid sitt skrivbord. Jag har redan sett Arne Garborgs gångare. Det var en liten bondgubbe borta i en Värmlandssocken. En bondgubbe, som mest liknade en rolig trädrot men stod över trädrotten i det att han hade ett par lysande, nej glindrande pojkögon i ett gulnat, skrynkligt ansikte. Han var förövrigt inte alldeles lik Arne Garborg heller. Bondgubben gjorde mera väsen av sig, tyckte att han var märkvärdigare. »Trätte mänds» tempelrensare, filisteriets svurne och stridbare fiende är personligen så blygsam och retiré, att man i några ögonblick förbannar sig själv, som stört denne åldring med ett skäligen likgiltigt besök.

Dock blott några ögonblick. Garborg är älskvärd nog att inte finna besöket så likgiltigt. Med en miljökänedom, den knappt något, icke ens småting gått förbi, förhör han sig om Sverige och det som hos oss tyder på att vi hålla uppe det arv, vi fått från Fröding och Strindberg. Det blir litteratur en lång stund, och när den svenske gästen förråder sin gripenhet av Norges store Sigbjørn Obstfelder berättar Hulda

Garborg om deras första möte med den sällsamme enslingen:

— Det var innan Obstfelder ännu givit ut sin lilla debutsamling »Digte». Arne och jag bodde den sommaren uppe i Kolbotn. En dag, då jag står ute i landet och pysslar med mina grönsaker, kommer en underlig fyr gående över fjället. Hans packning bestod av ett litet matsäcksknyte i ena handen och ett paraply i den andra. Jag skulle sedan få veta, att den packningen var sig alltid lik. Knytet och paraplyet var Obstfelders enda bagage också på hans kommande vidlyftiga utlandsresor. Och på resor var han ju ända till sin död. Omsider styr han stegen rätt bort till mig och säger med tämligen myndig röst: »Vet ni var Garborg bor?» Det visste jag så någorlunda och bad honom följa med. Han gick då in och hälsade på Garborg men var snart ute igen. Efter en liten lov över vår mark går han bort till en backe och sätter sig där och ser ut över sjön, tydligen alldeles försvunnen i sina funderingar. När vi omsider skulle äta middag gick jag och bjöd honom in. Han kom, åt utan att säga ett ord och gick därefter åter ut och satte sig på samma plats. Tills det blev kvällsmat, som av Obstfelder inmundigades i samma ordlösa själsfrånvaro. Men efter kvällsmaten — vi sutto då som nu runt en pejs — började Obstfelder tala. Det blev en stilla men fantastiskt gripande berättelse om hans ungdom, hans tankar och planer, om människor han mött och ställen, han sett, berättad såsom kanske ingen annan än Obstfelder kunnat eller kan det. Jag tror att det blir den kvällen, som längst stannar kvar i minnet av våra kvällar i Kolbotnstugan däruppe... —

Stockvedsbrasan har brunnit ned på pejs-hällen, skymningen har gått över i kvällsmörker och i fönstret sitter redan ett par stjärnglimt från vinterhimlen ovan Hvalstadskogens toppar. Fru Garborg blir kallad ut till köksdepartementet och vi tre kvarvarande gå på husesyn i det Garborgska hemmet, där allt är ordnat så, att det inte med ett hörn kommer trevningen i vägen.

*

Kvällsmaten blir internationell. Vinet är franskt, parisiskt, Odéonkvarterets Paris, sovlet är München, Propyläkafeernas och målarfolkets München. I norsk miljö. Med en hänförande värdinna.

— Kristoffer Updal skulle också ha varit med, säger fru Garborg. Jag var ute och ringde till honom men han har en timmes väg att gå och väntar dessutom just nu påhälsning av spanska sjukan.

(Varför detta meddelas här? För ingenting annat än för att jag inför Iduns läsare skall få tillfälle som hastigast presentera en av de nya märkligare författarna i norsk mållitteratur. Kristoffer Updal är på ett ungefär målets Fabian Månsson och har skrivit delvis ypperliga, måhända något långdragna skildringar av vägarnas män, av rallarelivet)

*

Talades det hittills mest litteratur, så blir det nu politik. Inte storting och Blehr och Knudsen med mera sådant utan »politik i stort» eller, bättre, kulturpolitik. Och naturligtvis kommer »samrøret» med. Det är icke möjligt annat när det är Garborg, som talar.

— Himlen vare lovad för 1905. Vi pratade nog så mycket dumheter på bägge

sidor den gången att tacksamheten mot försynen sen hade lite svårt att komma fram, tacksamheten för att det gick som det gick. Kanske behövde vi världskriget, vi också, för att lära oss det. Världskriget, som annars bibringade oss tämligen noll av besinning och allvar, skulle alltså för vår del ha varit nyttigt ändå till något. Annars ser det just nu bedrövligt ut med den s. k. »folkviljan» i Norge. Den har funnit på att bli någon sorts »gynnsam vind» för spritflottorna kring våra kuster. Spriten gjorde förvisso en del ont men maken till den brist på respekt för lag och stat, som vi fått sedan förbudet kom, det hade vi icke drömt om och det kan en utanförstående icke göra sig någon riktig föreställning om. Det börjar bli hedersamt att draga polis och lag vid näsan. Och den som vet, med vilken begärlighet lagolydnadens djävul tar hela hand sedan han fått fatt på ett finger, måste med mycken oro se mot konsekvenserna av den innevarande tidens flitiga, sportmässigt omhuldade lagbrott. Vi äro stadda på en farlig väg när vi ställt det så, att folket mister aktningen och respekten för stat, lag och förordning!

Det gnistrar i frihetskämpen Garborgs ögon när han säger detta. Jag vet att massor av norrmän dela hans uppfattning men för honom är det här fråga om en sannskyldig hjärtesak — ej om spritens vara eller icke vara utan om en mans rädsla för den »demokrati», som håller på att få pöbelkaraktär och pöbelfasoner. —

Vad det nu kommer sig — kvällen är dock just som inte ägnad för »världsförbättrarbråk». Snart äro vi inne på lättare och mindre förargliga ting. Historieberättandets högt ärade konst hålles i kärlek hos Garborgs, och min fladdrande krönika kunde sluta sämre än med en historia. Den handlar om Ibsen och Hamsun. Hulda Garborg är garant för dess äkthet:

— Det begav sig i den tiden då Hamsun skulle döda den norska litteraturen. Se'n han själv skrivit »Sult» och »Pan». Han hade sagt sig ungefär som tidigare under hundåren i Minnesota att »han förstod sig bedre paa Litteratur end noget Meneske. Det var saa at sige hans Fag, han havde uomtvistige Anlæg i den Retning». Och så blev det ett härnadståg, som först och sist vände sig mot Ibsen. Föredrags-salen var fullsatt, på första bänken satt Ibsen själv. Hamsun dundrade, citerade och bevisade, att Ibsen ej var så värst stor som diktare. Ej större än så! Varefter han gjorde en konstpaus och såg ned på föremålet för kritiken. I Ibsens ansikte hade icke en min ändrats. Hamsun dundrade i väg på nytt, angrep i sitt anletes svett. Ibsen var alltjämt lika orörlig. Till sist måste Hamsun ge sig och sluta sitt föredrag. Människorna hade i alla fall haft en rolig kväll. Nu reste de sig för att gå. Det gjorde Ibsen också. Och i det han ser uppåt den tomma talarstolen säger han:

— Undres om ikke den mand selv skulde prøve at skrive noget — —

TAGE AURELL.

KAPPA BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI AB GÖTEBORG

Salubrin - omslag
giva
lagda enligt bruksanvisningen
överraskande effekt

REDIGERAD AV IDA HÖGSTEDT. — GLIMTAR FRÅN IDUNS PROVKÖK.

HUR FÅ VACKER JORDGUBBSKOMPOTT?

ÄNNU ÄR JORDGUBBSÄSONEN KNAPPAST börjad ifråga om jordgubbar, växande på fritt land, men torts detta har ett par veckor inströmmat en mängd förfrågningar till Iduns konsulent, alla frågorna nästan rörande ett och samma problem. Och problemet är, huru jordgubbar skola konserveras i form av kompott för att bibehålla sin färg, samt hur det skall kunna förhindras, att de konserverade bären sammanpressas sig uppåt i glaset medan detta redan är fyllt med ofta dubbelt så mycket lag som bär.

Vad angår frågans första del, nämligen färgen, så kan jag av egen mångårig erfarenhet giva den upplysningen, att det nästan endast finnes två sorter av jordgubbar, vilka ge en vacker kompott. Dessa båda slag är den medeltidiga — 10—31 juli — rikt bärande och mycket vanliga *Abundance*, samt den nyare, tyvärr ännu allt för litet kända, sena — 15 juli—10 augusti — *Jucunda*. Alla övriga sorter, huru förträffliga de än annars må vara serverade all naturel, eller några sorter t. o. m. använda för vanlig sylt eller saft, bliva som kompott grå och sammanfallna. — Vad frågans senare del beträffar, så måste konserveringen tillgå efter vissa regler av vilka ingen får uraktlåtas. Huvudregeln är emellertid, att uppvärmningen vid vilken metoden som än användes, skall ske *ytterst långsamt*; dessutom får man ej här spara på sockret, samt till sist — rättare sagt från första början, vara ytterst noga vid rensningen, så att bäret ej till sitt inre får ett stort hål. — Här nedan meddelas endast ett par recept för konservering av jordgubbar; den som önskar vidare upplysningar tillrådes att läsa "Hemkonsulentens brevlåda" i detta och näst följande nummer av Idun, där svar lämnas på en del inkomna frågor.

Jordgubbskompott, där bären bibehålla färgen.

Jordgubbar, avsedda för konservering böra om möjligt plockas vid torr väderlek och på morgonen. Behöva de sköljas, göres detta före rensningen, varefter de glest läggas på utbredda dukar och få avrinna. Vid rensningen iakttages att fruktfästet ej drages eller ryckes ur, ty därigenom uppkommer i bäret en hålighet, som orsakar att detta faller ihop mera än som är nödvändigt. I stället vides fruktfästet av, vilket går lika lätt som att draga ut det. — Till 5 kg. (omkr. 9 lit.) *rensade* jordgubbar, beräknas 2 kg. bästa socker och 1½ lit. vatten. — Sockret och vattnet får koka till en simmig lag, som vid prov kännes klubbig och lätt trådar sig mellan fingrarna. Lagen skummas väl och får kallna då jordgubbarne iläggas. Det hela upphettas *småningom* till nära kokning, varefter grytan med bären får stå på sval plats 15—20 min. Bären läggas då varsamt på kompottburkarne, vilka fyllas med den till jordgubbsaft vordna sockerlagen. Gummiringar och lock påläggas, burkarna inpassas i apparaten, som ställs i kitteln, varefter kallt vatten påfylls. Vattnet bringas *mycket sakt* till 80 högst 85 gr. och får sedan stå vid denna värmegrad 10 min. Apparaten lyftes genast ur vattnet, men fjädrarne lossas ej förrän burkarna känns kalla. — Den saft, som blir över sedan burkarnes påfyllning, hopkokas eller ock steriliseras den vid 100 gr.

Obs! På inga villkor får syltkitteln vara av mässing, malm eller oförtennt koppar, ty då blir kompotten hälsovadlig.

Delikat jordgubbskompott.

4 kg. jordgubbar, 2½ kg. strösocker, 5 à 10 gr. pulveriserad vinsyra.

Jordgubbarne, som böra vara mörka och stora, rensas som ovan beskrivits, varefter de vägas. De nedvarvas med strösockret i en syltgryta av aluminium eller emaljerat järngods, och få stå på svalt ställe 12—14 tim. Jordgubbarne bringas sedan över svag eld till sjudningsstadiet, då grytan avlyftes och skakas sakt, stående på den tidningsbelagda köksbänken, 20—25 min. När blandningen är fullkomligt kall, iblandas vinsyran försiktigt, varefter kompotten fördelas med lika bär och saft på burkarne. Sedan dessa försetts med gummiring och lock, inpassas de i apparaten och steriliseras vid 85 gr. C. under 10 min.

Gammaldags, något moderniserad, jordgubbs sylt.

4 kg. jordgubbar, 3 kg. strösocker. — 7 gr. salicylsyra.

Jordgubbarne rensas varsamt och nedvarvas med strösockret på samma sätt som i det föregående. När grytan stått på svalt ställe 12—15 tim sättes den över svag värme, där bären långsamt få koka upp. Syltet får sedan mycket sakt koka under flitig skumning och en och annan omskakning. Denna senare tillgår på så sätt, att grytan lyftes från elden och skakas med en liksom halft kringgående rörelse, varvid skummet samlar sig i mitten och lätt kan avlägsnas. Denna skakning upprepas 6—7 gånger med ett uppkok mellan varje gång, eller tillsammans 20—25 min., då bären vanligen börja klarna och sjunka till botten. Salicylsyran, upplöbt i litet av lagen, tillsättes, och grytan avlyftes, varefter syltet skakas 15—30 min. Genom skakningen fylls bären med saft och bliva fylliga och vackra. När syltet är kallt, upphålles det i torra burkar och belägges med i konjak fuktat pergamentspapper, samt överbindas med liknande papper.

SVALA SOMMARDRYCKER.

(Eftertryck förbjudes.)

Visst är gott, friskt vatten i en klar glaskaraff, som utanpå är immig av vattnets kyla, en härlig dryck. Men — den är tyvärr ej alltid oskadlig och släcker ej heller alltid törsten så snabbt som är önskvärt. Tyvärr måste man ofta inmundiga

Citronlemonad.

allt för stora mängder vatten för att nå önskemålet att känna sig otörstig, men samtidigt är också fara för att plågsamma obehag eller rent av hälsovadliga faror därigenom kunna uppstå. Tillsättes däremot rent vattenledningsvatten med en eller ett flertal olika ingredienser, kan utmärkt goda och läskande drycker åstadkommas, vilkas framställande varken ställer sig dyrbart eller tager för mycket av den bråda sommartiden i anspråk.

En god "läskedryck" är gammaldags *sockerdricka*. Hårtill uppkokas 6 lit. friskt vatten med 300—350 gr. strösocker och en bit violrot, denna vägande 30—40 gr. Violroten, vars rätta namn egentligen är *Irisrot*, bör förut ligga i ½ lit. av vattnet för att mjukna upp så mycket att den kan bultas litet flisig. Efter uppkoket hälls blandningen genom silduk i en större kruka eller annat lämpligt kärl. Då den är ljum, ihålles 2—3 halvbuteljer pilsnerdricka, varefter drickat öses med förläggsslev omkr. 20 min. När drickat är fullkomligt kallt, tappas det på rena buteljer, vilka korkas, hartsas och förvaras i kallare. Efter 5—6 dagar är drickat färdigt. Bör ej förvaras mer än 3—4 veckor. — Att, som förr i tiden var brukligt, lägga ett eller två russin i varje flaska är inte alltid tillrådligt, ty visserligen blir sockerdrickan härav lätt bärnrande, men detta sker ofta på bekostnad av att mängden kork av sig själv springer i luften. Därtill kommer att drickat gärna blir litet grumligt av russinen.

Ostindisk lemonad.

På 1½—2 msk. gott te hälls 2½ lit. kokande vatten, blandningen omröres och får stå övertäckt 6—8 min. men ej längre. Tebladen fränsilas sedan, och i den heta drycken tillsättes med omkr.

2 dcl. socker, och saften av 1 hel samt det rivna skalet av ½ citron. När blandningen är kall, silas den så citronravset kommer bort. Vid serveringen tillsätts 1—2 vinglas maderia eller sherry samt tunna citronskivor. Drycken serveras i stora vichyvattensglas, om den skall användas vid lunch eller middag.

Lemon Squash.

1 citron, 3 tsk. socker, 1 flaska sodavatten. Citronen skäres i skivor, som läggas i ett mycket stort glas eller i brist därpå i en glaskanna. Sockret iläggas och med sked tryckes detta lätt mot citronskivorna. Sodavattnet hälls i glaset, och drycken serveras genast.

Citronessence för citronvatten.

6 citroner skäras i skivor och läggas tillika med 50 gr. citronsyra och 1 kg. strösocker i en porslinskruka. Sedan påslås 2 lit. kokande vatten, varefter krukans täckes och får stå 24—30 tim. Blandningen silas, och essensen förvaras på korkade flaskor. Vid användningen beräknas 1—1½ dcl. essence för varje liter friskt vatten. Essensen håller sig frisk på bra förvaringsplats 10—12 dagar.

Ingefärsdricka.

300 gr. socker, 25 groft krossad ingefära, 1—2 urkärnade, i skivor skurna citroner och 30 gr. vinsyra läggas i en större kruka, varefter 5 lit. kokande vatten slås över. Krukans täckes och får stå på sval plats 24 tim. Därefter tillsättes 15 gr. jäst, utrörd i litet av blandningen, varefter krukans får stå orörd ytterligare 24 tim. Drickat silas genom hårdduk, tappas på rena buteljer, som korkas och hartsas, varefter de omedelbart läggas i sval källare. Drycken kan användas redan efter 3 dagar.

Ann. Till ingefärsdricka och sockerdricka kunna flaskor med patentkork användas.

Citronlemonad.

2—2½ lit vatten, 2 stora citroner, 2 dcl. socker, ¼—½ stora jordgubbar eller körsbär.

På en av citronerna rives skalet och saften utpressas. Häri blandas sockret och därefter vattnet. Blandningen omröres väl och får stå ett par tim. på kallt ställe, varefter den silas. (Detta är ej nödvändigt). Den andra citronen skäres i skivor som iläggas jämte de friska jordgubbarne, vilka förut en stund legat beströdda med strösocker. Lemonaden serveras iskall.

KÖKSALMANACKA

9—15 JULI.

SÖNDAG. *Frukost:* Löskokta ägg, smör, bröd, uppskuret, rädisor, ost; kaffe eller te, saffransbröd. — *Middag:* Filbunke; Lammstek med färska morötter, blomkål, färsk potatis och gurksallad; jordgubbstårta!

MÅNDAG. *Frukost:* Bräckt falukorv med stuvad potatis; smör, bröd, rädisor, kaffe eller te. — *Middag:* Stuvad aborrar, potatis; blåbärs-soppa med mannagrynsklimp.

TISDAG. *Frukost:* Sillgratin; smör, bröd, ost, rädisor, kaffe eller te. — *Middag:* Kall lammstek med potatissallad och gurka; fransk citronsoppa (varm) med skorpor.

ONSDAG. *Frukost:* Sallad russe (rester av lammsteken), smör, bröd, rädisor, kaffe eller te. — *Middag:* Spicken skinka med stuvad sockerärter och kokt potatis; filbunke.

TORSDAG. *Frukost:* Stuvad ägg på krutong; smör, bröd, ost, rädisor; kaffe eller te. — *Middag:* Potatissoppa à la Kneipp; tunna pannkaker med sylt.

FREDAG. *Frukost:* Gräddsill och nykokt potatis; smör, bröd, rädisor; kaffe eller te. — *Middag:* Köttfärs med nykokt potatis och grönsallad; smultron och gräddmjölk (eller jordgubbar).

LÖRDAG. *Frukost:* Stekt eller i sin sås uppvärmd köttfärs med potatis (rester). (Är färsen knapp, skäres den i tärningar, blandas med kokta makaroner och lägges i elfast form och överläs med äggstanning). Smör, bröd, rädisor, kaffe eller te. — *Middag:* Stekta rödspottor med potatis och gurksallad; filbunke med riven surlimpa, socker och ingefära.

(Forts. sid. 686.)

RUMFORD BAKPULVER

Bakar hastigt, misslyckas aldrig.

(Amerikas bästa)
Receptbok gratis.

Finnes hos Eder handlande.

DR. HENRY LEACH, EN SVENSKVÄNLIG NEW-YORK-BO

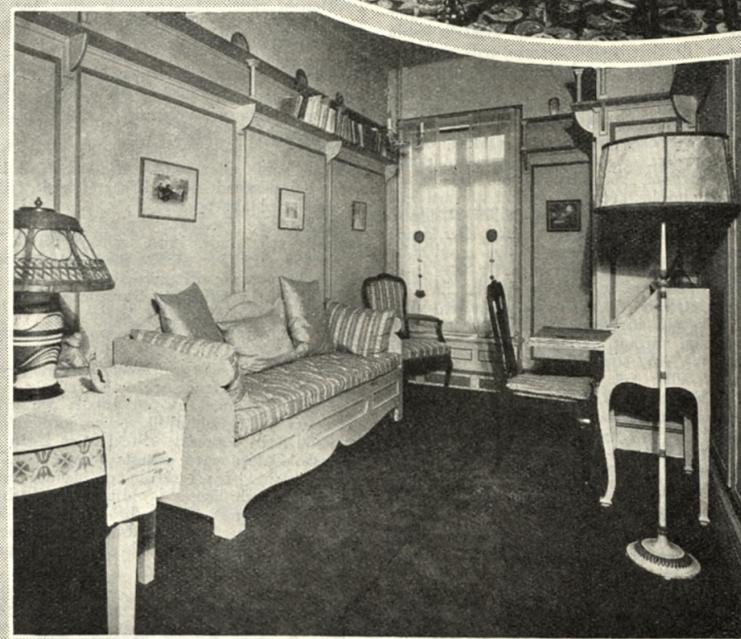
Doktor Henry Goddard Leach.

Parti av salongen.

Matsalen, i spansk stil med dekorativa föremål från Toledo och kakel från Portugal.

Gästrum med tavlor av Carl Larsson.

Doktor och fru Leach i San Sebastian.

Salongen, ett s. k. Tudorrum, ritat av den engelske arkitekten Albert Sterner. Porträttet är en kinesisk Ming, vars pendant finnes i doktor Hjalmar Lundbohms samling i Kiruna.

Ett hörn av biblioteket. På hyllan Zorns etsning av kronprinsessan, mellan fönstren en etsning av Boberg och under en statyett av Ruth Milles.

Foto: G. W. Harting, New-York.

Dr och fru Leachs hem är bl. a. en kär tillflyktsort för Sverige-Amerika-stiftelsens stipendiater.

NÄR DOKTOR HENRY LEACH förra hösten lämnade den befattning som sekreterare i American-Scandinavian Foundation som han då innehaft i nio år, skrev föreningens ordförande, Hamilton Holt: »Jag talar av erfarenhet när jag säger, att för så gott som allt det som »Foundation» lyckats åstadkomma under sin tillvaro har den att tacka doktor Leachs initiativ, hängivna energi, entusiasm och praktiska förmåga», ett erkännande vilket alla som på

fjärrmare eller närmare sätt kommit i kontakt med doktor Leach och hans verksamhet tacksamt och oförbehållsamt instämna uti. Initiativet till American-Scandinavian Foundation togs av en dansködd man, Niels Poulsen, som kommit till Amerika som en fattig pojke och där slagit sig fram till stort välstånd. Han testamenterade 17,000 dollars till en stiftelse med uppgift att stärka de intellektuella banden mellan Amerika och

Skandinavien, särskilt genom att bereda ungdomen tillfälle till ömsesidigt studieutbyte. År 1919, då doktor Leach och hans fru gjorde ett långt besök i Skandinavien, stiftades de motsvarande nordiska sällskapen. Nu sändas årligen ett tjugutal amerikanska stipendiater till de skandinaviska länderna och vice versa. Sverige-Amerika-stiftelsen förfogar över 10 universitetsstipendier och dessutom över det av Zorn skänkta stora Zornstipendiet, tillsammans reprö-

senterande en årlig summa av omkring 50,000 kronor.

Henry Leach, som härstammar från »old New England Puritan stock», är född i Filadelfia år 1880. Sedan han tagit sin examen vid Princeton University företog han sin första resa till Skandinavien, som så livligt väckte hans intresse, att han på allvar grep sig an med studiet av nordiska språk och nordisk litteratur. Sedan han tagit sin grad vid Harvard University, återkom han hit år 1908 som dess stipendiat. Han stannade i två år, och föremålet för hans studier var de litterära förbindelserna mellan England och Skandinavien under medeltiden. Hemkommen verkade han två år vid Harvard University som lärare i engelska och skandinaviska språk.

Under sina europeiska resor hade doktor Leach sökt kontakt med vetenskapliga, konstnärliga och litterära kretsar och vunnit vänner bland dem alla. När därför år 1912 sekreterarebefattningen i American-Scandinavian Foundation skulle tillsättas, ansågs doktor Leach självskrivnen på grund av sin ingående kannedom om Skandinavien och sina försänkningar i Amerikas universitetskretsar.

Utän rast och ro har doktor Leach alltsedan varit verksam i sin gärning, vars gränser han ständigt utvidgat. Han har skrivit och föreläst över skandinaviska ämnen, startat och redigerat två bokserier: en skönlitterär, *Scandinavian classics* (det i denna serie sist utgivna verket är Heidenstams *Karolinerna*, i utmärkt tolkning av den kände översättaren Charles Wharton Stork) och en vetenskaplig, *Scandinavian Monographs*. Den förträffliga *American-Scandinavian Review* har honom att tacka för sin tillkomst, och han var tills han nu avgick som sekreterare dess redaktör. (I parentes sagt: denna intressanta revy förtjänar ett mycket större prenumerantantal i Sverige, än den för närvarande äger.) Trots det intensiva arbetet för stiftelsen har det lyckats doktor Leach att finna tid för sina egna vetenskapliga arbeten. Och resultatet av hans förut nämnda studier om de litterära relationerna mellan England och Skandinavien föreligger i en nu utkommen volym: *Angewin Britain and Scandinavia*. Den utgör en del av *Harvard studies in comparative literature*.

Under sin sekreterartid har doktor Leach tre gånger berest Skandinavien, 1919 och 1920 i sällskap med sin intelligenta, älskliga och hjärtgoda fru. I allt delande sin makes intressen har fru Leach på många sätt främjat föreningens verksamhet. Icke mindre än tre stipendier äro donerade av doktor och fru Leach. Liksom sin make läser, skriver och talar fru Leach svenska. (Det är bara en sak fru Leachs vänner ha emot henne, nämligen att hon aldrig vill låta fotografera sig. Den enda bild Idun därför kan lämna av henne är en snapshot, tagen under en bilfärd som herrskapet Leach sommaren 1920 gjorde i Spanien.)

Det är slutligen inte minst genom det rent personliga intresse doktor och fru Leach alltid ägna de skandinaviska stipendiaterna som de gjort sig lika innerligt avhållna som högt förtjanta av dessas stora tacksamhet. Man kan säga, att alla dessa ungdomar, då de ensamma och oerfarna komma till det främmande landet, hos herr och fru Leach finna ett alltid öppet hem samt ett hjärtligt och förstående intresse för sitt arbete. Det är en storslagen gästfrihet som utövas både i makarna Leachs ståtliga hem i New York — från vilket Idun satts i till-

fälle att meddela några bilder — och på fru Leachs lantgods, Northwick. En gång i veckan ha de mottagning för stipendiaterna, och under ferierna ha flere varit inbjudna att vistas hos dem.

Doktor Leach har flere gånger tippats som en synnerligen lämplig Förenta staternas minister i något av de skandinaviska länderna. För närvarande arbetar han i den kommitté som under minister Axel Wallenbergs presidium förbereder Sverige-Amerikas deltagande i Göteborgs jubileumsutställning nästa år.

Doktor Leach kvarstår som medlem i »Foundations» styrelse. »Åt vilken bana han än må besluta att ägna sig», säger Hamilton Holt, »veta hans vänner att den kommer att bringa honom stor utmärkelse. Men de veta också, att American-Scandinavian Foundation och dess arbete att skaffa bättre och närmare förbindelser mellan det amerikanska och de skandinaviska folken alltid skola behålla sin gamla plats i hans hjärta». Och man kan tillägga, att doktor och fru Leach skola behållas i tacksamt och oförgätligt minne av alla de skandinaviska stipendiaterna och att alla deras vänner här i Norden hoppas att ännu många gånger få motse deras alltid kära besök.

GURLI LINDER.

Sjukvård i hemmet.

(Forts. fr. sid. 672.)

Då tre eller fyra lyfta, bör det ske under kommando, så att alla fatta och lyfta samtidigt. Då *tre lyfta* ställer sig den längsta vid huvudet, den minsta vid fötterna och alla på samma sida. N:o 1 fattar med ena armen under huvudet och nacken snett nedåt skuldran, med den andra under bröstorgens nedre kant, n:o 2 fattar med ena armen intill föregående grepp och med den andra mitt under lårbenet, n:o 3 fattar intill n:o 2 och nere vid fötterna. Om den skadade orkar hålla n:o 1 om halsen så underlättas lyftningen mycket, men detta får naturligtvis ej ske med en dålig patient. När den som kommenderar (vilket helst bör vara n:o 1) säger: "fall på knä", lägga sig alla på vänster knä. Vid "fatta" föra alla sina händer så långt under den skadade som möjligt (Fig. I). Vid "lyft" lyftes den skadade upp på knäna, där var och en förbättrar sitt grepp (Fig. II). På kommando "stig upp" resa sig alla och lyfta den skadade med *raka ryggar* och böjda armar, så att patienten kommer att ligga vänd mot dem, som bära (Fig. III). Man orkar då mycket mer, än om man skulle hålla den skadade på utsträckta armar. Nedläggandet sker liksom lyftandet, fast i motsatt ordning. Om man har tillgång till *fyra* bärare, skall den fjärde från motsatt sida förstärka det grepp som n:o 2 har, men endast vid lyftandet och nedläggandet, ej under förflyttning; n:o 4 skall även flytta bären under den skadade, samt i övrigt hjälpa till där det behövs. Man kommer under övningens lopp snart underfund med hur viktigt det är att allt göres på en gång, så att inte den ena lyfter eller sänker före den andra. Utän *noggrant samarbete* kan det aldrig ske mjukt och lugnt. — I sådana fall där man ej kan överblicka skadans art eller utbredning, såsom t. ex. då man har anledning misstänka skador å huvudskål, ryggrad, bäcken, eller där man befarar svårare inre skador, måste den yttersta försiktighet iakttagas. Detta vid såväl upplyftandet av patienten som under själva transporten, antingen den skadade är medvetlös eller ej. Man skju-

ter sakta ett lakan, en filt e. d. medels tunna träribbor under patienten (Fig. IV). Sedan upprullas lakanet på stänger, spännes hårt och nödfallsbåren är färdig (Fig. V). Helst böra tre eller fyra personer lyfta på varje sida om patienten.

Att *ensam bära en sanslös* nedför stegar, trappor o. d. är, även för en stark person, nästan omöjligt, om man ej förut lärt de rätta greppen. Man lägger den sanslöse framstupa, kryper så långt under honom att han kommer att ligga tvärs över bärarens vänstra skuldra, med större delen av kroppen liggande nedåt dennes rygg. Därefter fattar man med sin vänstra arm om den sanslöses ben, reser sig upp och griper tag om dennes vänstra hand på så sätt att man har sin egen högra arm fullkomligt fri att stödja sig med (Fig. VI). En svag person kan naturligtvis ej ens på detta sätt bära en tung, och skall i synnerhet ej göra det i onödan. Var och en bör i alla fall lära hur det går till.

Bårar förfärdigas av vad som finns till hands. Man får ta all sin uppfinningsförmåga till hjälp och vara så praktisk som möjligt. Om man t. ex. med ett par remmar eller rep fäster en käpp vid vardera kanten av en stol-sits, får man en utmärkt *sittbår*. Patienten bör vara fastbunden (Fig. VII). Av ett par gärdstörar och granris, vidjor, skärp, band e. d. kan man förfärdiga en *liggbår*. Likaså är en stege, om den ej är för klumpig, en grind, en sängbotten, fullt användbart material. Man kan också vända kappor eller rockar, så att ärmarna komma inuti, och sticka käppar genom dem. Man kan även sy ihop långsidorna av ett lakan eller en filt och föra käppar igenom. En bår av 2 störar eller käppar och en livlina eller annat starkt rep göres på följande sätt: man lägger de båda stöarna bredvid varandra, så att avståndet mellan dem blir lagom bårbredd och fäster mittersta delen av linan en bit in på käpparnas ena ända med dubbelt halvslag. Därefter flätar man repändarna så, att de bilda rutor och göra enkla halvslag då de gå runt käpparna. Varje ända går varannan gång över, varannan gång under den andra, så att repet blir så sammanflätat och så jämnt som möjligt och ej alltför lätt förskjuter sig. Ändarna fästas med dubbla halvslag, ett om varje käpp. Båren förbättras betydligt, om man medelst starka snören fäster två tvärsålar vid käpparna, en vid huvudändan och en vid fotändan.

Det är också en konst att gå så, att den skadade skakas det minsta möjliga. Man bör alltid gå i otakt, båren skakar då mindre. Att gå i otakt med lika långa steg, s. k. bårtakt, är svårt och fordrar mycken övning. Om den ena av bärarna går med långa steg och den andra med korta, kan man åstadkomma otakt på ett enklare och lättare sätt. Även bör man tänka på, att den som bär vid fötterna skall vända ryggen mot den skadade och gå främst; den vid huvudet måste hela tiden ge noga akt på den skadade. Vid transport uppför trappor och brantare backar bäres patienten så, att huvudet kommer att ligga högst.

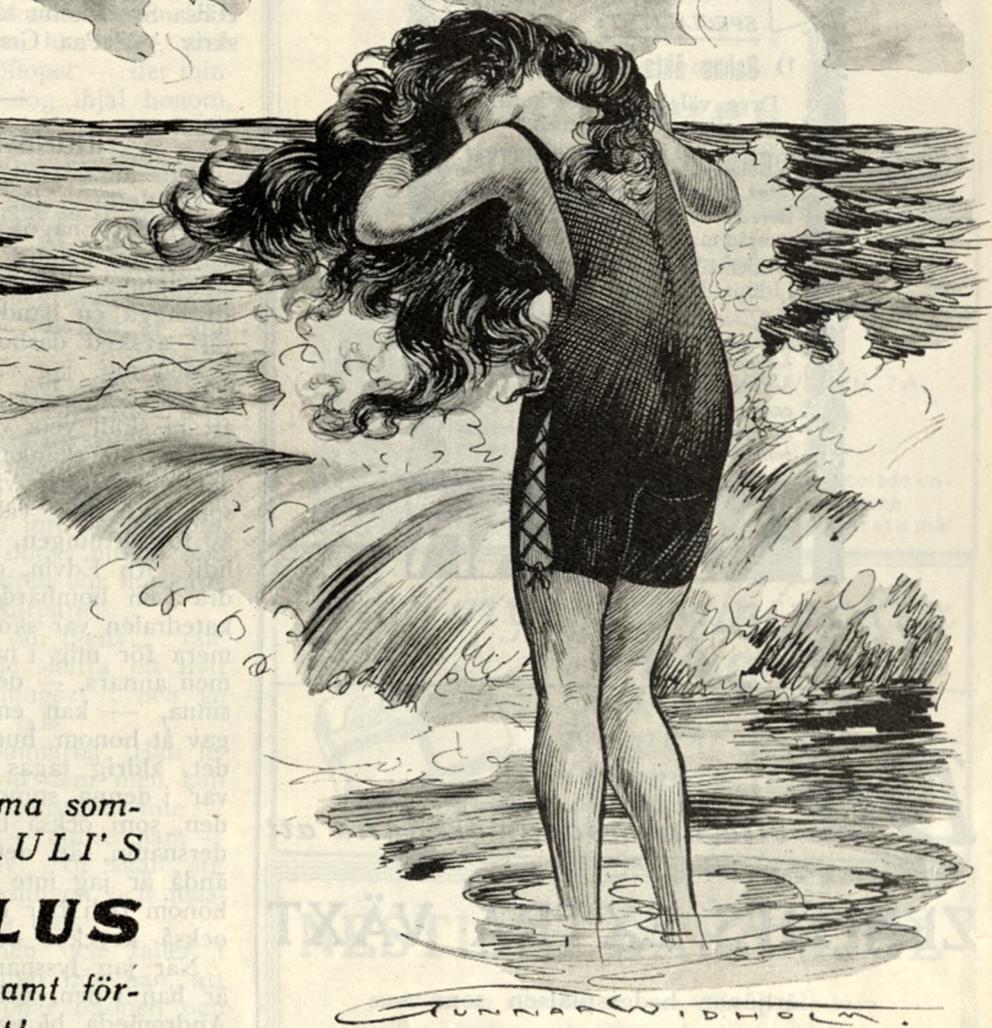
Då ej speciellt inrättade ambulansvagnar finnas att tillgå, är det bäst att bära patienten på bår, om det är en svårare skada, såsom ryggradsbrott, fraktur på skallens ben, inre blödning e. d. Om avståndet till sjukhus, läkare eller järnvägsstation är långt, måste man begagna sig av körtransport. Bil är då det bästa fortskaffningsmedlet. Finns ej en sådan, tar man en vagn med mjuka fjädrar, helst så beskaffad, att man kan upphänga båren eller sängen. Man måste köra långsamt för att undvika skakning, som kan öka en blödning och förvärra en fraktur!

*Lufta ut håret och hårbotten under solvarma som-
mardagar och använd dagligen F. PAULI'S*

AZYMOL-STIMULUS

*som håller håret mjukt och glänsande samt för-
hindrar att det blir torrt och sprött!*

FRU ODA NIELSEN — "DANMARKS SARA BERNHARDT" —

BERÄTTAR OM SIG SJÄLV OCH SIN VISIT I SVERIGE.

BLAND ALLA DANMARKS SCE-
niska konstninnor gives det ingen vars
namn har lyst med en så oförbleknelig
glans under de sista fem decennierna som
fru Oda Nielsens. Medan andra »stjärnor»
på teatervärldens firmament under längre
eller kortare perioder ha lyst och strålat
för att åter förblekna och dö har »fru
Odas» konst alltjämt bevarat samma friska
oförgängliga dragningskraft på publiken.

— Hur bär man sig egentligen åt med
att hålla sig så där frisk och ung i hjärta
och sinne som ni gör? fråga vi »fru Oda»
där hon sitter i sin solfyllda salong, om-
given av blommor och sällsynta konstverk
och möbler. — Har ni ätit av »Iduns» äpplen
kanske?

— Min hemlighet! skrattar fru Oda —
ligger i min gränslösa kärlek till min konst
— man vinner ju intet med att åldras — när
man som jag ständigt måste arbeta — och
jag älskar att arbeta! Jag är riktigt i
mitt esse de dagar då jag spelar både på
matinéen och aftenföreställningen!

— Längtar ni aldrig efter lugn och ro?
— Lugn och ro få vi — hoppas jag —
en gång i vår grav — medan vi äro här på
jorden och äro friska och krya — gäller
det först och främst att vara till nytta
— utträtta något till glädje för oss själva och
våra medmänniskor!

— Har ni aldrig spelet för stockholm-
marne?

— Ack jo, men det är längese'n! Det
var den gången då numera avlidna skå-

despelaren Karl Mantzius och jag hade äm-
nat att gastera Stockholm med »Låt oss
skiljas» och »Lilla Helgonet». Vi kunde
emellertid icke få »Svenska teatern» och så
engagerade Ranft mig ensam till att spela
»Lilla Helgonet» i 15 kvällar — det blev
emellertid till 40 i stället för se jag gjorde
lycka — och blev även i tillfälle att visa
mig för stockholmarna i »Frou-Frou» —
Och ja — det var den gången det.

— Har ni icke också fått den Svenska
»Litteris»?

— Jo — men det var icke vid det till-
fället — nej det var för en sex, sju år se-
dan — då jag av ett rent misstag hade

låt mig engagera till kabareten »Läder-
lappen» i Stockholm — att jag en dag
fick invitation till att uppträda ute hos prin-
sessan Ingeborg på hennes vackra villa på
Djurgården.

Där sjöng jag så — iförd min kostym
som gammal farmor i krinolin och vit pe-
ruk — alla mina visor för medlemmarne av
svenska kungahuset och deras barn. Det
var en oförglömmelig afton — och prinses-
san Ingeborg var så älsklig mot mig. Vid
samma tillfälle var det jag hade äran att
emottaga Litteris.

— Vad är er mening om den svenska
skådespelarkonsten?

— Jag har tyvärr sett så litet av den
nu under de senare åren — men jag min-
nes alltid med glädje och beundran friherr-
innan Ellen Cederström, herr Hedqvist —
Anders de Wahl — och fröken Rustan och
vad de presterade understödda av det
vackra, svenska språket, som ju är en sann
vällust att höra från scenen.

— Sjunger ni också svenska visor på edra
så populära sångaftnar för barn?

— Jag både sjunger och berättar svenska
visor och berättelser — Selma Lagerlöfs
Kristuslegender är ett stående nummer på
mitt program!

— Ämnar ni inte snart att göra en liten
konstnärlig utflykt till Sverige?

— Det är inte omöjligt — ingen kan
vara säker för mig — jag älskar att resa —
ty resor förnygrar och styrker både själ och
kropp — och jag har en mycket stor »fai-

GAHNS

SPECIALITET:

1) **Gahns äkta ASEPTIN-TVÅL.**
 Dryg, välgörande för huden.
 Lämpligaste "familjetvål."

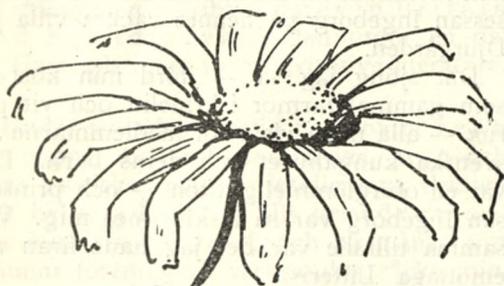
2) **Gahns äkta BORAX-BENZOE-TVÅL**
(Mot finnar, pormask o. oren hy.)
 Beredd af finaste ingredienser i
 samråd m. framstående hudläkare.
 Under rubr. "Hudens vård" läses
 i Iduns "Hjälpreda för Hemmet":
 "Bland alla de medel, som rekommenderas
 för bevarande eller förbättrande af
 hyn, anses boraxbenzoe såsom det bästa.
 Mot finnar och oren hy är bästa medlet en
 längre tids begagnande af boraxbenzoe-tvål..."

TVÅLAR

Då alla husmödrar erkänna att ZENITH'S EXTRA VÄXT

förtjänar hedersplatsen som
finaste hushållsmör bör
det aldrig saknas i något hem.

KNUTSONS Ottomaner Dalag. 14, Sthlm. oöverträffade	OTTOMANER Förmånliga betalningsvillkor. THORWALD OLSEN, Blecktornsgränd 8, Stockholm Allm. Tel. Söder 9851.
---	---

Marguerite

På sommarnöjet eller i staden — överallt där man sätter värde på något riktigt gott är Thules delikata Marguerite-choklad lika omtyckt.

**THULE
CHOKLAD**

ble» för Sverige — och speciellt för Stockholm!

Och med sitt unga solvarma leende — som gör det så alldeles ofattligt att »Danmarks Sarah Bernhardt» har fyllt 70 år — räcker »fru Oda» oss sin hand och följer oss ut — i det hon till avsked nickar. — Hälsa Stockholm så hjärtligt från mig och skriv — »Paa Gensyn»!

TORA RANDAL.

IDUNS FÖLJETONG.

(Forts. fr. sid. 670.)

Till detta — jag vet absolut inte när! — har fogats något annat, något, som nu känner en syndig lust att slunga alla betänkligheter och inte alls vara nöjd med att lägga en hand på er panna, som vid vårt avsked därborta!

Men nej, jag vill förtrösta. För Er är endast det bästa gott nog, och jag vill att ni skall veta vad jag har — och inte har — att skänka. Ni såg mig själv under min Österala-vår, ni kände Tord Eliason, och vet väl åtminstone konturerna av fortsättningen, så ni förstår att jag har lidit. Ah Edvin, det var att hemlös vandra i en bombarderad stad, där inte ens katedralen var skonad! Nu finns han inte mera för mig i något levande inflytande, men annars, — det är detta, Ni måste besinna, — kan en sådan gåva, som jag gav åt honom, hur ofta man än kan önska det, aldrig tagas tillbaka. Jag eftersträvar i denna stund ingen annan härd än den, som också blir Er, inget annat modersnamn, än det Ni kan ge mig, men ändå är jag inte i stånd att helt fördriva honom och blir det heller aldrig, får jag också kryckor och silverhår.

När jag lyssnar till en hög musik, då är han i den, och ser jag en vinterkväll Andromeda blossa och stråla, då sänder jag honom hälsning, den han, villigt eller inte, förstår och tar emot!

Om Ni nu känner med Er att detta framgent kommer att bereda er smärta, ja, då avstår jag gärna för alltid från kvinnodrömmen om hemmet. Men äro Era ögon, även sedan ni läst min bikt, desamma som däruppe på Skansen, — kom då snart och låt mig icke mer bli ensam!

Ester.

SLUT.

(Forts. fr. sid. 671.)

leva en tid med gumman, tala med henne, vara snäll mot henne, förr än hon redan var död. Han hade levat med henne i fyrtio år, men dessa fyrtio år hade gått som i en rök. För fylleri, slagsmål och armod hade han icke märkt livet. Och likom på kiv dog gumman just i samma ögonblick som han började känna något, började tycka synd om henne, då han inte kunde leva utan henne, med den stora skuld han hade på samvetet gentemot henne. Och hon gick ju och tiggde i byn! erinrade han sig. Jag skickade henne själv att tigga bröd hos folk, ett sådant spektakel! Den dumma människan, hon kunde väl ha levat ännu en tio år, annars kunde hon tro att jag verkligen var sådan. Heliga guds moder, vart i all vägen kör jag? Nu behöva vi inte söka läkare utan begrava henne.

Svarvaren vänder om och slår märren av alla krafter. Vägen blir för varje timme allt värre och värre. Nu syns krumträet icke alls. Emellanåt kör släden på en ung gran, ett mörkt föremål rispar svarvarens händer, skymtar framför hans ögon, och synfältet blir åter vitt och virvlande.

»Jag skulle vilja leva livet om igen»... — tänker svarvaren.

Han minns, att Matrjona för fyrtio år

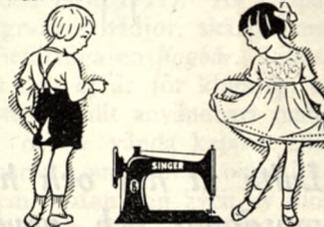
STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN: 39.

KÖP

TANGENS GARDINER

-Ack, säg mig liten Inga,
varför är du så fin?

-Jo, Mor syr mina kläder
på **SINGER** symaskin.

Hemligheten
med hudens skönhet:

ERASMIC

VANISHING HUDCREAM

För hänet:
ERASMIC CHAMPONERINGSPULVER.

Ovomaltine

är vid alla

svaghetsstillstånd

ett ovärderligt styrkemedel
för såväl barn som vuxna.

Fråga Eder läkare.

Fås på alla apotek.

Generaldepot för Sverige:
Apoteket Lejonets Droghandel
Malmö.

DELTA I

HESSCO PRISTAVLAN

FÖR ANATÖRFOTOGRAFER
PRISSUMMA NR 2000.
PROGRAM FRÅN
HUGO SVENSSON & CO GÖTEBORG

Goldwyn 60
TAND-CRÈME öre

PARAMINT

PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.

vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid
epidemier.

SÄLJAS ÖVERALLT

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM

Mot blodbrist och allmän svaghet

Ferrin

Bästa Järnmedel,

Utmärkt stärkande.

BALANSMOTORN ARCHIMEDES

hävdar fortfarande
sitt anseende såsom
maskinens främsta
utombordsmotor.
Pris från kr 475.-

Aktiebolaget Archimedes
Sundbyberg

Fyrtornets
Fiskbullar
Kaviar
Sardiner

RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsil, Matjessil, Apil-
bitar, Vingasil, Rensad anjovis i dill,
Skins- och benfri ostronanjovis.

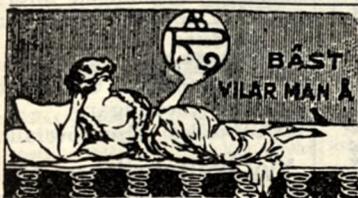
Levereras i bleckkärl.
A.-B. Sveriges Förenade
Konservfabriker
GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

Sidenblusar
Tyllklädnings
Strandkoftor
tvättas kemiskt bäst

hos

LUNDBY

Skönfärgeri & Kem.
Tvättanstalt, Göteborg
KUNGL. HOVLEVERANTÖR

STÅLRESARMADRASSEN IDEAL

Hygienisk - Billig - Hållbar
Prislista gratis och franko
Obs! Reducerade priser fr. 1 mars i år.
AKTIEBOLAGET RESAR
Tel. 780 Karlstad Tel. 780

Begär alltid

MAIZENA

Oöfverträfflig

såser,
bakning,
maizenagröt
etc.

sedan var ung, vacker, glad, från en rik gård. Föräldrarna gifte bort henne med honom därför att de tyckte hans hantverk var så fint. Alla tecken tydde på ett gott liv, men olyckan var, att så snart han druckit sig full efter bröllopet, sträckte han ut sig på ugnshyllan och vaknade liksom icke förrän nu. Bröllopet kom han ihåg, men vad som hände efter bröllopet — det minde han inte, om man slog ihjäl honom, utom möjligen det, att han supit, legat och varit i slagsmål. Och så hade han sovit fyrtio år.

De vita snömolnen började så småningom bli gråa, skymningen föll på.

»Men vart far jag? besinnade sig svarvaren plötsligt. »Jag måste begrava henne och så far jag till sjukhuset... Det är som vore jag förryckt.»

Svarvaren vänder åter om och slår än en gång sin häst. Märren sliter och drar av alla krafter och springer fnysande i kort trav. Svarvaren piskar henne gång på gång på ryggen... Bakom sig hör han ett dunkande läte, och fast han inte ser sig om, vet han, att det är den dödas huvud som slår emot släden. Men luften blir mörkare, vinden blir kallare och skarpare...

»Den som kunde leva om igen... tänker svarvaren. Jag skulle skaffa ett nytt verktyg, ta emot beställningar... och ge pengarna åt gumman... ja!»

Och nu tappar han tömmarna. Han letar efter dem, vill ta upp dem men kan inte lyfta dem, händerna tjänstgöra inte...

— Det gör det samma, — tänker han, — hästen hittar vägen själv. Nu skall jag sova litet. Medan begravningen och mäs-
san pågår, lägger jag mig litet.

Svarvaren sluter ögonen och faller i dvala. Efter en liten stund hör han, att hästen stannar. Han öppnar ögonen och ser framför sig något mörkt, som liknar en stuga eller höstack...

Han har lust att stiga ur släden och se vad som står på, men han känner en sådan lättja i hela kroppen, att han hellre fryser ihjäl, än han rör sig ur fläcken... Och han somnar fridfullt in.

Han vaknar i ett stort rum med målade väggar. Genom fönstren strömmar ett klart solljus. Svarvaren ser människor framför sig och vill först och främst visa sig allvarlig och förständig.

— Vi måste beställa själamässa för gumman, vänner! säger han. Prästen skulle sägas till...

— Så ja, vänta. Ligg bara stilla! avbryter en röst.

— Lille far! Pavel Ivanovitj! — utbrister svarvaren förvånad, då hon får se doktorn framför sig — Ers högvälborehet! Vår välgörare!

Han vill störta upp och rusa på knä för läkarvetenskapen, men hans armar och ben lyda honom icke.

— Ers högvälborehet! Var äro mina fötter? Var äro mina händer?

— Du får säga adjö åt händer och fötter. De äro förfrusna! Nå, nå... varför gråter du? Du har levat din tid och får tacka Gud! Du har levat i sextio år... det får väl vara nog!

— En sådan olycka!... Ers högvälborehet, en sådan olycka! Förlåt ädelmodigt! Ännu en fem, sex år...

— Varför då?

— Jag hade lånat hästen och måste lämna igen den... Och så skall jag begrava gumman... Vad allting går fort här i världen? Ers högvälborehet, Pavel Ivanovitj! Ett litet cigarettui av bästa masurbjörk. Och ett crocketspel skall jag svarva...

Doktorn slår ifrån sig med handen och går ut ur sjuksalen. Det är förbi med svarvaren.

Oaktat något högre
pris förblir dock

Svea V ä x t à Kr. 1.40
Svea Grädd à „ 1.60

på grund av sina
oöverträffade kvaliteter

Billigast.

Svea sommarkvaliteter ha samma konsistens som smör men längre hållbarhet.

GRAND PENSIONAT

A. DEHN

7A STRANDVÄGEN 7A

STOCKHOLM

Priserna betydligt reducerade under sommarmånaderna
Helpension eller separata mål

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

Choklad | endast
Konfekt | 4.70 kr.
Marmelad | per ask

till landsorten fraktfritt 5.20 kr. pr. ask rekommenderas.

PERCY F. LUCK & CO

NESTLÉ'S BARNMJÖL

användes av alla mödrar, som vilja se sina barn friska, frodiga och välmående. Detta närings- och uppfostringsmedel, som är lättsmält, gott och billigt, är absolut tillförlitligt i synnerhet vid den kritiska avväjningstiden. Nestlé's barnmjöl är även ett förträffligt och kraftgivande födoämne för barn i alla åldrar, mag- och tarmlidande samt åldringar.

LYONS

THE

är alltid bäst.

I parti hos:
Aktiebolaget AHLBERG & BRENNER
Stockholm.

I minut hos:
Knut Spira, Flemminggatan 17, Sthlm.

GUMMANS Tvättpulver

-de ä'
ändå de
bästa.

JAMAICA BANANER FRUKT OCH MAT

MEN DE MÅSTE VARA MOGNA

Recept gratis!

Tillskriv

The Banana Company A.-B.

Norrländsgatan 16 - Stockholm.

N I N O N
Oat-meal

Ninon är
budcremen
par preference

HYLIN & CO. P. A. B.
STOCKHOLM

Makaronipudaing för vegetarier

150 gr. makaroni, 1½ liter vatten, 2 tsk. salt, 2 msk. smör, 5 msk. mjöl, 5 dcl. mjölk, 2 dcl. grädd, 2-3 ägg, 2 msk. riven ost, salt, socker, 2 msk. stötta skorpor. Beredning: Makaronerna sköljas och förvällas i det kokande vattnet tillsatt med saltet, tills de äro mjuka, då de upphållas på durkslag, överspolas med kallt vatten och få väl avrinna. Smör och mjöl fräses 2 min., mjölken och grädden spådes på och smeten får koka 5 min., varefter makaronerna iblandas. När stuvningen avsvältnat iröras äggen och massan avsmakas noga med den rivna osten och kryddorna, varefter den hålles i smord och brödbeströdd form. Ovanpå lägges resten av smöret i flockar och sist överströs stötta skorpor. Formen insättes i varm ugn och gräddas i 35-40 min. Serveras med tomatssås eller brynta rötter.

Använd endast svenska makaroni.

Florodoljvålen

Endast den!

PARFYMERI
FLORA
GEFLE

Agria EXTRA VÄXT

Margarin
A. & A. AGRIA MARGARINFABRIK. STOCKHOLM

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT

N:r 78. Vill härmed fråga om det nämnda medlet med kalk m. m. mot generande hårväxt endast tar bort håret för tillfället eller om det helt försvinner?

H. P. V. 40.
Det ovannämnda medlet mot generande hårväxt måste liksom alla andra dylika medel upprepas då håren växa till igen. Men behandlingen är ju så lätt gjord.

N:r 79. 1) Kära Fru Skönhetsdoktor, var god och giv mig ett råd. Jag har s. k. "gäshud" över hela kroppen, värst äro dock armarna och benen. Vad skall jag taga mig till? Badar flitigt och sköter min kropp väl, men inget hjälper. — 2) Vore också tacksam att få veta hur jag skall bära mig åt för att få bort linjer vid munnen och kring ögonen. Det är s. k. "skrattlinjer". Om jag också masserar huden efter alla konstens regler, så kommer dock linjerna igen så snart jag skrattar och bli allt djupare. Bör man låta injektera? Neugierig.

1) Se sv. på fr. 28 i n:r 15. — 2) S. k. skratttrynkor äro nog ej så farliga, men för att de ej skola bli djupare får ni behandla dem med roterande massage, se sv. på fr. 54 i n:r 18.

N:r 80. Bästa Skönhetsdoktor, undertecknad vore mycket tacksam för svar å följande frågor: 1) Hur skall jag gå tillväga för att få långa, täta, uppåtböjda ögonfransar. Skulle det verka konstgjort om ögonfransarna vore mörka? Vilket medel skall jag använda? — 2) Har på sista tiden börjat få dubbelhaka, även ha kinderna blivit väl tjocka. Hur få bort detta obehag? — 3) Hur skall jag göra för att magra i allmänhet? Har försökt låta bli att äta flera mål, men då jag har ganska bra matlust faller det sig svårt. Vilka rätter bör jag undvika?

"Bekymrade 18-åriga Vivi".
1) Gnid in ögonbryn och ögonhår varje dag med litet ricinolja, blandad med några droppar alkohol. Det stimulerar hårväxten och gör ögonhåren med tiden mörkare. I den mån ögonhåren bli längre böja de sig uppåt. — 2) Badda varje afton hakan och kinderna med hett vatten, varefter ni masserar på följande sätt: Sätt flatsidan av händerna under hakan och stryk kraftigt upp mot öronen upprepade gånger. Stryk sedan med ena handen från haka-spetsen nedåt hakan. Var ihärdig så uppnår ni gott resultat. — 3) Den som vill magra måste undvika fettbildande ämnen, såsom goda säser, sötsaker, redda soppor och mjölk och grädd; ej dricka mycket, isynnerhet ej till maten. Vidare anbefalles dagliga avrinningar med kallt vatten och en serie gymnastiska rörelser varje morgon under djup andning, vid öppet fönster, varvid följande rörelser anbefalles: Lagg er rak på golvet med händerna i sidorna, höj benen i luften utan att röra överkroppen, andas djupt och sänk benen sakta. Rörelsen upprepas 8-10 gånger. Därefter ligger ni stilla med benen och reser er i sittande ställning utan att hjälpa till med händer eller armar, sänk er långsamt ned och upprepa rörelsen 8-10 gånger under djup andning. — Sov ej länge om mornarna och aldrig på dagen. — Om ni äter sen middag bör ni avstå från aftonmåltid.

N:r 81. Kan Iduns skönhetsdoktor uppe något hårfärgningsmedel för herre? Min fästman är 45 år, och jag skulle vilja föreslå honom att begagna något sådant medel ty hans hår börjar redan bli grått. Håret är av naturen cendré eller något litet mörkare.
Fästmo 28 år.

Percy's Blaudning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

MAZETTIS PRALINER

Överdådigt delikata

A/B NYMANS VERKSTÄDER UPPSALA

Tillverkar Hermes velocipeder, ytterdäck, luftslangar, pedalgummi, solution, ekrar, pedaler, framhjulsnäv, sadlar, väskor, skruvar och muttrar. Bästa inköpskälla för återförsäljare.

MerkurSåpa
Hösta Kvalité
FABRIKEN
VIOLA
GÖTEBORG

Kejsar-Borax

Det bästa toalettmedlet.

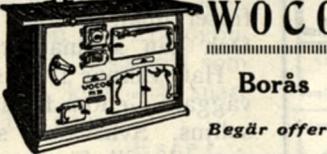
Här ska bli andra bullar!!

Ty mamma har fått hem
Tomtens Bakpulver

Z-bageriets bröd.

Vörtlimpor (Carlzonslimpor), Kungsbröd, Formbröd m. m. finnes hos de flesta välsorterade brödböcker och livsmedelshandlande.

C. A. Carlzons Bageriaktiebolag, Z-bageriet
Döbelsgatan 65, Stockholm.
A. T. N. 114 13. R. T. 87 03.

WOCO
Borås
Begär offert!

CAP Praliner

ytterst delikata

Regina

Förnämsta märke för
vantar och
strumpor.

Finnes i varje
välsorterad manu-
faktur-, tricot- och
kortvaruaaffär.

Tänk inte

att det är likgiltigt vilken två Ni använder, ty skillnaden är stor och verkan ännu större. YVY-tvålen är den bästa. YVY-tvålen är tillverkad på särskild för denna tvål uppfunnen metod av utslutande vegetabiliska oljor med tillsats av de mest utsökta essenser på detta område samt med stöd av vetenskapen och under det noggrannaste beaktande av hygienens fordringar.

YVY-tvålen säljes överallt.

Yvy-tvålfabriken, Ystad.

M. Zadig's
Gräddlanolin
Tvål.

För huden
den bästa

PARFYMERIE
J. N. KONGENS
HOFLEVERANTÖR

Gravvårdar

BRÖDERNA
STYRENIUS
STENHUGGERI
A.-B. - VÄSTERVIK

Priskurant på begäran

Tänk alltid på NORMANS

vid behov av Glas och Porslin.
Tegnérsgatan 23. — Odengatan 41.

Stort urval

av barnsängar, turistsängar, madrasser, täcken, filtar, mattor, gardiner.
Billiga priser.

ADOLF PEHRSON
NYBROGATAN 34
Stockholm. A. T. Öst. 36 73.

“Skorna ha spruckit sönder”, säger Du. Fel på smörjelsen, min vän. Du har ej använt Viking. Använd endast Viking sko-kräm, så blir lädret mjukt och elastiskt och spricker ej. Den härliga glansen får Du på köpet.

Kalmar Risstärkelse
och Ni blir betåten, med resultatet Kalmar Ångkvarns A.-B.

Det ojämförligt billigaste medlet att tvätta ett kilo kläder med är **LUNDSTEDTS TVÄTTMEDEL**. Intet annat har håller så överlägset dokumenterat sig som oskadligt för kläderna. Erhålles överallt.

Favorisca
Hudcrème, komponerad och tillverkad av Iduns Skönhetsdokter. Bästa masagecrème. Pris per burk 3 kr.
Ensamförsäljare:
Firma Gustaf Hjelm & Co
Huvudaffär: Norrtullsgatan 8 A.
Filial: Mästersamuelsgatan 46.
Till landsorten mot efterkrav.

Vårt kaffe
öfverträffat i härlig arom, drygt och billigt, säljes genom våra ombud eller mot postförskott om 4½ kg. direkt från oss.
N:r 1 pr kg. 4:—
N:r 2 pr kg. 4:—
N:r 3 pr kg. 3:50
N:r 4 pr kg. 3:—
A/B SVENSKA KAFFEROSTERIET,
TJÖRNARP. Tel. 18.

VITRUMS FERROL
är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.
Tillverkas å
APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM
Originalflaskor om 500 gram.
Fås å alla apotek.

Ett oskadligt hårfärgningsmedel är **valnötsdekot**, som finnes färdig hos fru Signy Hellström, Ramnäs. Hur färgningen tillgår ser ni i sv. på fr. 48 i n:r 17. Det är betydligt lättare att färga kort hår än långt, så resultatet bör bli utmärkt.

N:r 82. Vore tacksam för råd till vem man kan vända sig för att få bot (operation) för missbildade tår (knölar, ej liktornar)? Svar emotses tacksamt av **”Lidande”**.

Bäst att vända er till en fält-skär eller i svårt fall till en kirurg.

N:r 83. 1) Vore tacksam få veta huru få bort finnar i ansiktet? Har haft dem ett par år. — 2) Är likaledes besvärad av fräcknar, som komma varje sommar men försvinna om vintern.

A. H.
1) **Mot finnar:** 1) Lika delar svavelblomma och pulvriserad kamfer samt 3 delar vatten omskakas. Härmed bestrykes finnarna och vätskan får självttorka. Man betjänar sig av renad vadd. Innan behandlingen utföres måste ansiktet vara noggrannt rentvättat. — 2) Se sv. på fr. 30 och 31 i n:r 16.

N:r 84. Vore synnerligen tacksam om Fru Skönhetsdokter vilde besvara följande frågor: Som mitt hår blivit ganska grått ville jag liksom så många andra färga det med valnötsdekot, men som jag ibland brukar ha små finnar eller sårnader i huvudet undrar jag om det på den grund kan vara farligt. Om man upphör med färgning efter någon tid, blir då håret ännu fulare än före användandet av dekotet?

Mångårig prenumerant.
Bäst att först finna bot för sårnaderna på hårbotten. Försök med hydrozonsalva. När man en gång börjar färga håret får man allt hålla på därmed. Upphör man blir håret till en tid ojämnt och sedan grått igen.

N:r 85. Snälla, rara Skönhetsdokter, hjälpare och rådgivare till alla edra läsarinor, skulle ni kunna giva mig en upplysning? Var kan man i Sverige få köpa **myrra** och **encre de Chine pulvérisée**? Som jag vet att vår Skönhetsdokter alltid är så hjälpsam och därtill har reda på så mycket vänder jag mig också till er i mina bekymmer med stort hopp om att ni vill hjälpa mig.

”Trogen klient”.
Båda delarna finnas antagligen på apoteket. Encre de Chine är detsamma som tusch och begäres pulvriserat.

FRÅGOR OCH SVAR

Svar till A. B. i n:r 25.
Har sett eder fråga i Idun ang. stickmaskin. Om ni vill kan ni få köpa en **aldeles obegagnad utmärkt bra stickmaskin** för 65 kr. En tydlig och tillräckligt upplysande bok medföljer, varefter ni utan hjälp kan lära eder sticka. Är rundstickad maskin. Högaktningsfullt Fru Alma Fenander, adr. **Asheda**.

Fråga. Har hört att det i Sthlm finnes ett seminarium för småskollärarinnor, där kursen är ett-årig. Undrar nu vilka inträdesfordringar man har vid detta seminarium. Jag är 27 år och därför ganska gammal att bli lärarinna. Eller kan man inte, i vissa fall få tillåtelse att söka vinna inträde vid seminarium, trots att man innehar högre ålder än den i regel föreskrivna för inträdessökande. Förestår sedan några år tillbaka en rätt stor poststation, men har så liten lön och skall nu få ännu mindre så jag ser mig ingen utväg att för framtiden kunna klara mig. Detta så mycket mindre som jag

HUSHÅLLSKÄRL
i KOPPAR, MÄSSING och ALUMINIUM
1:ma kvalitet

SKULTUNA BRUK
Förstklassigt utförande. 300-årig erfarenhet i branschen.
SKULTUNA BRUK
VÄSTERÅS

Det bästa är det billigaste

Den tvål Ni använder inverkar på Eder hud flera gånger dagligen. Denna inverkan undgår icke att lämna spår efter sig. Har ni begagnat Eder av en dålig tvål, skall Eder hud också ovillkorligen taga skada därav, den skall bli torr, narig och ful. Så länge Ni är ung, tror Ni måhända att Ni saklöst kan bjuda Eder hud vad som helst, men en vacker dag skall Ni icke kunna underlåta att se följderna, och Ni skall ångra Eder. Använder Ni däremot en god tvål, skall den vara och hålla Eder skinn fräscht och giva Eder en ungdomlig hudfärg. Det är också Ni snart komma på att klara mig. Det är också Ni snart också är den bästa, och den som den drygaste och billigaste.

Tänk på det

Colgates tvålar besitter en god tvåls egenhet. De är framställda av de bästa materialier, ifråget är tillsatt som kan göra dem utövande mera tilltalande på bekostnad av deras inverkan på huden, deras inverkan på skinnets är så mild och välgörande, att även den ömtåligaste hud skall icke endast kunna tåla dem men bli förbättrad av deras användande. Deras parfym är så diskret att den skall falla alla i smaken. När härtill kan fogas, att Colgates tvålar obestridligen äro goda, men likafullt i inköp icke ställa sig dyra, skall Ni inse att Colgates tvålar äro de som alla och en var böra bruka. Försök den därför redan nästa gång Ni ämnar inköpa tvål, och vi äro förvissade om, att Ni för framtiden aldrig skall kunna tänka Eder att begagna annan tvål än Colgates

Colgates Tvålar fås överallt

Colgate & Co

Begär Sallerins
så får Ni det bästa!

Växtmargarin:
“Extra Växt”
Gräddmargarin:
“Högsta Märket”

Detta märke på varje förpackning — en borgen för bästa vara.

Oatine

Ni blir yngre till utseendet, huden blir mjukare, renare och klarare, när ni undviker den gammaldags ansiktstvättningen med tvål och vatten, emedan huden då spricker, blir grådaskig, rynkig och grov. Engelska, franska och amerikanska damer vårda dagligen omsorgsfullt sin hy med **OATINE**. Ni får eller bevarar på detta sätt huden klar, sammetsmjuk och vacker.

Begär endast **OATINE “Vit crème, grönt lock”** och tillbakavisa alla efterrapningar. Fås i burk, eller tub kr. 3:—, och stor burk (tredubbel innehåll) kr. 6:—.

OATINE SNOW är fin, snövit och mycket dryg i bruket och är vällyktande och uppsuges ögonblickligen vid lätt ingnidning. Genom ständig användning bevaras huden smidig, klar, mjuk och vacker. Fås i burkar av samma storlek. Kr. 3:— och 6:—.

Fås överallt, eller skriv till
THE OATINE COMPANY's Generaldepôt, Kr. Bernikowsegade 1, Köpenhamn. London & Paris.
OATINE En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Stölma amatörfotarbete Inlämna till våra återförsäljare eller är oöfverträffat! Utöfres på direkt till **Stöltens Fotohus, Malmö.** 1-3 dagar.

Yrants

Giv ungarna smörgåsar-

svenska folkets nyttiga och bekväma husmanskost! Men slösa inte bort pengar på dyrbart smör utan giv dem vad som är lika bra, men betydligt billigare. Kort och gott:

GIV DEM **MUSTADÖS** "BÄSTA-VÄXT"

Av **SANGALLA** the rekommendera vi våra kända märken "PEKOE SOUCHONG" "IMPERIAL", "ORDINARY" i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

KINAMAGASINET

specialaffär för Kinesiska varor. Ny sändning från Kina av handbroderade Dukar, Löpare, Flygeltäckan, Runda motiv till Kuddar, Sjalar, Handvävda Siden, Bronser, Porslin, Handknutna mattor m. m. Obs! Låga priser. Regeringsgatan 43, 1 tr., Stockholm. Riks 30 86.

Näsformaren "ZELLO" PATENT

Ingen behöver numera ha ful näsa, alla formfel bortarbetas på kort tid. Ställbar till olika former. Smärtfri behandling. Pris kr. 10:—

Generande hårväxt avlägsnas **ögonblickligen smärtfritt** utan att skada huden, med vårt radikalmiddel "Bartolin". Pris kr. 3:—

Sändes diskret mot postefterkrav + porto från

Kemisk Tekniska Depöten - MALMÖ 45

THE ENGLISH-SWEDISH MAGAZINE

(ENGELSK-SVENSKA TIDSKRIFTEN)

Juni-numret innehåller bl. a.:

August Strindberg — Essay av Modern litteratur och modern Fil. D:r John Landquist. Skolundervisning — av Ludvig Berta Ruck's uttalanden om Nordström. Strindberg. Lloyd George — Karaktäristik av Miss M. A. Thomas.

Alla artiklar äro både på engelska och svenska. Finnes i alla bokläror och tidningsaffärer. Prenumeration på posten, i bokhandeln eller direkt hos tidskriftens expedition, Västerlånggatan 65, Stockholm. Provnnummer sändes portofritt mot insändande av 1 kr. eller per post-förskott.

Driftiga kommissionärer antagas mot hög provision.

Duktyger - Handdukar

Vita vävnader

till fabrikspriser

Almedahls Förs.-Magasin

OBS! 55 Kungsgatan 55. OBS! GÖTEBORG

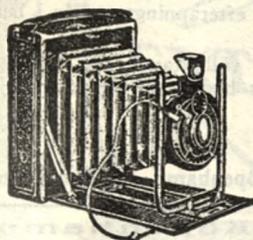
Vävskeदार

jämte övriga tillbehör för handvävstolar. Vävspannare, Skyttlar, Skedkrokar och Spolmaskiner köpas förmånligast hos

A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik, Borås. Rikstelefon 1028. Exp. till landsorten mot postförskott.

KAMEROR

Enastående billigt!

Genom direkt import från större fabrik äro vi i tillfälle erbjuda kameror till priser, som trotsa all konkurrens. **WEFO BÄLG-KAMERA** för plåtar och planfilm i storlek 6x9 cm. med 1 plåtkasset, endast kr. 12:50. **AGRO BÄLG-KAMERA** i storlek 6x9 cm. med 3 plåtkassetter, 17:50. **VERO BÄLG-KAMERA** i storlek 6x9 med 1 filmkasset för 12 films, 22:50. **VERO BÄLG-KAMERA** i storlek 9x12 cm. med 1 filmkasset för 12 films kr. 30:—.

Alla apparaterna äro försedda med goda objektiva, vridbar briljantsökare, Irisbländare, automatisk slutare för tid och ögonblick samt i övrigt i likhet med bredvidstående avbildning. Illustrerad vägledning gratis.

Vi garanterar belåtenhet, i motsatt fall får kameran returneras inom 8 dagar och Ni erhåller annan apparat eller Edra pengar åter. 100-tals sålda och har ingen returnerats. Rekvirera genast. Adressen endast:

ETA VARUDEPOT, Hälsingborg 4.

kanske snart behöver hjälpa mina gamla föräldrar. Om det nu är så, att jag, oaktat jag nog är överårig, får söka in vid seminarium, vilket är då klokast att i så fall försöka i Stockholm eller vid något seminarium i landsorten. Kan jag inte sedan genom att på egen hand läsa vidare få dispens till folkskollärarinna utan att ha tagit sådan examen? Är lönen i förekommande fall endast småskollärarinnans?

A. P. 27 år.

Svar. Ni kommer alldeles för sent med er förfrågan, enär ansökning till småskoleseminarium skall vara inlämnad före den 10 maj. — Men varför slä om, när ni redan har en säker plats? Visserligen kan ni möjligen nästa år komma in vid ett seminarium genom att söka dispens, men att sedan, efter endast avlagd småskoleläraexamen, genom hemmastudier bli folkskolelära-rinna utan avlagd examen torde vara omöjligt. Möjligtvis kan ni få ett kortvarigt vikariat, men varken ordinarie plats, lön eller pension som folkskolelära-rinna. — Vad själva platsen för småskoleseminariet beträffar bör ni givetvis välja ett sådant, som är närmast er hembyggd, såvida ni ej har tillfälle att under studietiden bo billigt hos släktingar eller vänner på annan ort. Under-visningen är den samma vid alla seminarier.

IDUNS TIDSFÖRDRIV.

OMKASTADE TAL.

$$\begin{array}{l} 3 + 4 = ? \\ 19 - 8 = ? \\ 102 \times 68 = ? \\ 228 : 178 = ? \end{array}$$

Samtliga tal i dessa räkneuppgifter ha blivit omkastade. Sök att åter uppställa dem rätt. Alla uppgifterna skola vid uträkningen lämna samma resultat.

SKAL OCH KÄRNA.

	1	2	3
Berg	—	—	dom
Nord	—	—	kant.
Mat	—	—	vis.
Våg	—	—	led.
Blind	—	—	vred.
Våd	—	—	hav.
And	—	—	mark.
Men	—	—	gång.

Sätt in enstaka ord under 2. Dessa skola väljas så, att de kunna utgöra slutstavelser till orden under 1 och begynnelsestavelser till orden under 3. De insatta ordens begynnelsebokstäver skola bilda namnet på en känd senisk artist.

CHARAD.

Mitt första bocken bär.
Mitt andra mäsja plär.
Mitt hela liknar mest pannkaka och brukar nam-nam smaka.

Lösning

TILL TIDSFÖRDRIVET
I N:R 27.

Namnåta: Handelsidkerska. Riksantikvarie.

Charad: Måltid.

Palindrom: 1. Troppar—rapport. 2. Oder—redo.

Ett delat ordspråk: Man får taga sedan dit man kommer.

Charad: Rättvik.

Räkneproblem: Bo 68 öre, Sten 1 kr. 2 öre, Olle 46 öre och Leo 34 öre.

Nöjen

under

sommarsäsongen

i

Stockholm

Djurgårds-Teatern

Varje afton kl. 8.

Den javanesiska dockan.

I huvudrollerna:

Gösta Ekman,

Ann-Sofi Norin, Georg Blomstedt.

Bilj. säljas i Allm. Tidningskont. och Nord. Komp. samt i teaterns biljettkontor.

Haga-Teatern

(Direktion: Uno Lindholm.)

Varje afton kl. 8. Sönd. kl. 3.

Peppar å kryddnellikor

Ett sommarskämt med sång och dans i 3 akter (speciellt skrivet för Haga-Teatern) av Felix Körling. Dirigent: Gustaf Tropp. Regi: Uno Lindholm.

Bilj. säljas i Allm. Tidningskont. till 4. Vid teatern efter 4. At. V. 6.

Nedsatta biljettpriser.

Stansens Friluftsteater

(Direktion: Gustaf Linden.)

Föreställningar varje afton kl. 8.

Söndagar 2,30 och 8.

Repertoar sommaren 1922.

Hostrup:

Äventyr på fotvandringen.

Wennersten:

Gamla herrgården.

Ang. biljetter se affisch.

OBS! Väckande repertoar, populära nedsatta biljettpriser.

Folk-Teatern

(Direktion: Rob. Ryberg.)

Varje afton kl. 8.

Karl-Gerhards Sommarrevy

"Ställ Er i kön!"

I tre akter (andra akten indelad i 7 tablåer, tredje akten i 8 bilder).

Kostymskisser och dekorationer:

Olle Nordmark.

Kostymlev. Verch, Berlin, Holms ateljé och Sidenhuset.

Danser: Carl Hagman. Regi: Karl-Gerhard. Dirigent: Nalle Hall-dén.

I huvudrollerna:

Naïma Wifstrand, Karl Gerhard, Lili Ziedner.

Kristall-Salongen

(Direktion: Mary Gräber.)

Varje afton kl. 8.

"Med pukor och trumpeter"

I huvudrollerna:

Maja Cassel, Mary Gräber, Christian Schröder, Eric Lindholm m. fl.

Kostymerna från Leopold Vech. Dekorationerna från Carl Grabow.

Originalmusiken av Harald Mortensen.

Bilj. säljas i Allm. Tidningskont., Gust. Ad. torg, från kl. 5 e. m. i teaterns biljettkontor. Biljettpriser:

2, 3, 4 och 5 kr.

Telefon: St.-tel. Ö. 23 23.

Tapetkompaniet

levererar Eder

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvalitéer. Rekvisera prover genast. Riks 99 05. Allm. 133 20. Katarinav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

SOLO-KAFFE

AB. MALMÖ

KAFFEKOMPANI

KR. DIT BÄSTA

JAVAKAFFE.

När syltningstiden kommer, ser varje erfaren husmor till att hon har

HUSQVARNA
EMALJERÅDE GRYTOR,
de i längden billigaste.
Hon vet att emaljen är hållbar och icke angräpes av fruktsyror, som grytor av annat material.

Tabletterna

Jogal verka snabbt o. säkert vid
Reumatism | Huvudvärk
Gikt | Ischias
Nervsmärtor | Influensa
Inga skadliga biverkningar. Starkt urinsyrelösande går Togal till själva roten av det onda. Dess smärtstillande verkningar märkas genast, även sömnlöshet bekämpas med Togal.
Finnes å alla apotek.

Mot mal, kakerlackor, vägghyrsor, flugor och andra dylika insekter finnes intet bättre utrottningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar å kr. 0:65 och 1:25 i alla färg- och kemikalieaffärer samt hos ensamimportörerna
AKTIEBOLAGET EUG. WINGARD,
Malmö.

Var skall jag tillbringa min semester?

ALSBACK

rekreationsort vid den vackra Gullmarsfjorden, c:a 5 min. bilfärd från Lyse järnvägsstation, 1 mil från Lysekil. Trevliga rum och gott bord. Saltaste strand- och varmbad. Löv- och barrskog. Vackra promenader. Bil, motor och segelbåt att hyra för utfärder. Full pension kr. 6:50 å 8:50 pr dag. Vidare Olga Dahl, Lyse. Rt Lyse 9.

Tillbringa Edra ferier å

GOTLAND

Besök VISBY. Nordens märkligaste medeltidsstad. Lämpligt mål för skolresor.

Upplysningar genom
TURISTBYRÅN, VISBY

Båstad

Väst kustbadort med naturskönaste läge. Milt klimat. Enastående vegetation. Särskilt lämplig för familjer med barn. Utmärkt varm- och kallbad. Vattenledning och elektr. belysning. Uthyrning genom Badkamreraren. Rikst. 53. Medicinska upplysningar genom Dr Anders Weltzin, Stockholm.

Angenäm vistelse

i småländska höglandet erbjuds damer och herrar i naturskön trakt. 770 fot ö. h. Omväxlande löv- och barrskog. Komfortabel, vinterbonad villabyggnad med välbelägna rum, goda utrymmen. Förstklassig kost. Goda kommunikationer. Förfrågningar mottages tacksamt av Fru Ester Sandmark, Villa Wicksbo, Byarum, (Järnväg Jönköping—Vaggeryd). Rt. Vaggeryd 16.

HELSJÖNS BADANSTALT

Spec. Gytjemassagebad, serverade med den välkända Helsjögyttjan av väl inövade baderskor. Behandlar: Reumatiska lidanden, gikt, nervsjukdomar, neurasteni, neuralgin, blodbrist, allm. svaghet, astma o. hjärtsjukdomar. Läkare: Doktor Klas Björkman. Naturskönt läge med behaglig barrskogsluft, som visat utöva ett välgörande inflytande på andningsorganen o. nervsystemet. Rum 1.25—3.00. Mat 3.75—5.00 pr dag. Fullständig restauration. Lämplig rekreations- o. viloplats. Biltrafik Helsjön—Horred. Säsong 25/5—5/9. Begär prospekt. Rumsbeställningar o. förfrågningar genom Kamrerarkontoret, Horred. Rikstel. 4.

BAD-

KAPPOR
DRÄKTER
MÖSSOR
BYXOR
LAKAN
HAND-DUKAR
BORSTAR
TOFFLOR

För

HERRAR, DAMER
och BARN

Största urval

Paul U. Bergströms A/B

74-78 Drottninggatan 74-78
STOCKHOLM

Askersund FERIESKOLA MED HELINACKORDERING

1 Juli—15 Aug. Villa Wettersvik, 3 km. från Askersund, i härlig trakt, vid skog och sjö. Gott bord. God omvårdnad. Familjeliv. Hårdande friluftsliv. Helst gossar på realskolestadiet. Läroverksadjunkt Karl Fägersten, Artillerigatan 28 B, III, Stockholm. Riks 717 21.

Bovensberg

Gästgivaregården - Östergötland
Adr.: Bovensberg, Rt. 20. Vackert bel. vid Motala ström, Göta kanal samt sjön Boren. Nyrest. Öppen året om. 10 rum delv. m. balk., 4 kr. pr dag. Pension 7—8 kr. pr dag, längre till bill. pris. Piano. Lämpl. rekreationsort. Kall. o. varmbadh., strandbad i Boren. Gästgivaregårdens gäster åga rätt till laxfiske i Motala ström. Obs! Gästgivaregården och Hotell Gästis äro samma ett.

ED, DALSLAND.

250 m. över havet. Omgivningarna av storslagen naturskönhet. Härligt skogsluftsklimat. Tillfälle till sport. Läkare, apotek m. m. Snabba tågförbindelser. 40 gästr. Hallar, salong, rökrum, badrum, centraluppvärmning, elektr. ljus. Öppet året om. Helt pensionspris fr. 9 kr. pr dag. Rumsbeställningar pr tel. Turisthotellet, Ed. Direktktion: Turisttrafikförbundets Restaurant A-B.

Borghamns Turisthotell ÖSTERGÖTLAND.

Härlig skogsluft med vackra promenader och strandbad. Hjälpension från 6 till 8 kr. pr dag minst 8 dagar. Sällskapsrum. 1 klass bord. Ljuva, trevliga gästrum med vacker utsikt över Vättern. Rikst. Borghamn 7.

Tillbringa Eder semester i Fryksdalen å Pensionat Enkullen EDSBJÖRKE, VÄRMLAND.

Beläget vid den mest natursköna plats vid övre Fryksdalen, snett emot Tössebergsklätten, 10 min. till station. Emottager gäster året om. Ref.: Sv. Turistföreningen.

SMÖGENS HAVSBAD (Badrest.)

REKOMMENDERAS.

Säsong 15 juni—1 september. God mat. Trevliga rum. Moderata priser. Härliga salta, varm- och kallbad. Tillfälle till fiske och segling. Tennisplan. Förfrågningar besvaras i Smögen av kamrerarkontoret, telef. 43, i Stockholm av Massör G. Svensson, St.-telef. V: a 108 32, säkrast 1—2 e. m.

Hôtel Falsterbohus

FALSTERBO

Cirka 200 rum. Casino m. m. Nordens förnämsta strandbad. All modern komfort. Pensionspris inklusive rum fr. Kr. 11:— pr dag. D:o inklusive balkongrum fr. Kr. 15:— pr dag.

Leksand

Nya Hotellet (Turisthotellet)
DALARNE

Adress: Leksand. Rikst. 13.
Vid Leksands järnvägsstation å södra stranden av sjön Siljan. Uräldrig, intressant kyrka. Måleriskt folkliv. Varma och kalla bad. Angbåtsturer runt Siljan och Orsasjön. 45 rum å 5—7 kr. pr dag. Pension (minst en vecka) fr. 8 kr. pr dag. Elektr. ljus. Bil och bilgarage.

Res till den fagra Hälsingebygden! Solbacka Badanstalt, Hudiksvall, som ytterligare utvidgats, öppnas för säsongen den 1 Juni. Olika sorters bad och nyare behandlingsmetoder användas. Gott och rikligt bord. Trevliga rum — med vacker utsikt. Vackra omgivningar. 10 min. väg till staden. Lugnt och stilla. Priserna billiga. Läkare: 1:ste stadsläkaren. Rikstel. 276. Prospekt på begäran.

Stadshotellet med Annex i Visby

Rekommenderas

Stadens förnämsta hotell & restaurant, härlig trädgård. Daglig middags- och aftonkonsert, trevliga rum med utsikt över havet. God mat, moderata priser. Vördsamt Alfred Bengtelius.

HÖGÅSEN ARVIKA

Doktorinnan Vilma Erikssons Vilohem, vacker skogstrakt, 15 min. från Arvika järnvägsstation, mottager inackorderingar året om. Pris pr dag 6 kr. 50 öre. Gott dricksvatten, avsevärd radiumhalt. Bröstsjuka mottagas ej. Adress Högåsen, Arvika. Tel. 314.

"TURISTEN" HOTELL OCH PENSIONAT

VASAGATAN 42 - STOCKHOLM - (STRAX INVID CENTRALSTATION)

TELEGRAMADR.: "TURISTEN RIKS 132 96

Rekommenderar till ärade gäster sina lugna,
ljusa, hemtrevliga rum för längre och kortare tid.

Högakttningsfull

Fru Cecilia Håkansson

Tingsryd

HÄRLIG SOMMARVISTELSE

Varje Kurgäst
sin egen stuga.
Begär prospekt.

A.-B. Luftkurorten

Adr.: TINGSRYD. Rikst. 43.

Vittsjö

Fröken Streijfferts Vilohem SKÅNE

Adress: Vittsjö. Rikst. 12.
6 min. från Vittsjö station, i stor, lummig trädgård vid Vittsjön. Öppet året om. 8 gästrum, samlingsrum, skriv- och lärum. Varmbad och dusch. Elektr. ljus. Pens.-pris 7:00—7:50 kr. pr dag. Kortare tid än en vecka högre pris. Prospekt m. m. på begäran.

Insjön

Pensionat Turistlugnet, Dalarne

Adress: Insjön. Rikst. 6.
8 min. från Insjöns station. Synnerligen vackert beläget i närheten av skog och sjö. Öppet året om. 7 rum. Pens. 6—7 kr. pr dag. Hjälpension pr månad 150—155 kr. Sjuksköterska på platsen. Läkare i Leksand. Elektr. ljus. Förfrågningar besvaras omgående av fru Frida Long.

Torekov

Brandbergs Pensionat SKÅNE.

Adr.: Torekov Rikst. 23.
Naturskönt läge, mitt emot Hallands Väderö. Fin badstrand. Segling. Billiga, såväl rums- som inackorderingspriser. Fröken Lotten Brandberg.

Wittsjö Pensionat

inneh. frk. Lundberg, rekommenderas för ferien, erkänt gott bord. Pris 6—7 kr. pr dag. Massage kan erhållas av en sjukgymnast. Rikst. 6. Prospekt på begäran.

HOTELL LEKSAND

Gästgivaregården med Allévilan
Tel. 9 o. 165. Tel. 181.
Lämplig rekreationsort. Beläget invid kyrkkovalen och kyrkoallén, högt och friskt nära barrskog och Dalälvens utlopp ur Siljan, 170 meter över havet. Fullständig inackordering pr dag, vecka, månad och längre tid. Öppet året om. Gott bord. Angbåts- och järnvägsförbindelser med Rättvik, Mora och Orsa.

Torhults Hälsobrunn och Gyttebad, Strängsred,

c:a 2 mil fr. Ulricehamn. Dr A. Söderbom, Ulricehamn. Säs.: 1/6—1/9. Torhults Hälsokälla, "medelstark järnkälla", o. Torhults Gyttebad äro utan tveivel bl. de bästa i världen. En kur vid Torhult har ofta varit nog att återst. ett förstört nervsystem el. bota dem som lidit av reum. o. gikt. Alla slags bad serveras. Helinack. med rum fr. 6 kr. pr dag. Bil möter i Ulricehamn. Best. plats i tid och begär prospekt genom Brunnkontoret, Strängsred.

ÅREGÅRDEN och FJÄLLGÅRDEN

i Jämtlandsfjällen med
de ljusa sommarnätterna

REKOMMENDERAS

Marstrand

Grand Hôtel

Adr.: Marstrand. Rikst. 53.
Vackert, tyst läge vid Paradisparken. Förstklassiga rum med eller utan balkong. Moderata priser. J. Schéel.

KOLMÅRDENS Rekreations- och Vilohem,

nära Bråviken, öppet från 1 maj 1922. Lugnt och skyddat läge, med barrskog bakom villorna. 1:stklassig tennisplan. Sol- och luftbad i vilohemets närhet. Salta bad å god badstrand mot söder. Omväxlande promenader, vackra utsikter. Facila priser. Riks Kolmården 24. Postadr. Kolmården.

Badhotellet

SALTSJÖBADEN

Förstklassig rekreationsort för såväl friska som sjuka. Bad, massage och gymnastik. Hjälpension från 10 kr. pr dag. Läkare inom hotellet.

Undersåker

Hedins Pensionat, Jämtland
Adr.: Undersåker. Rikst. 11.
(C:a 500 m. ö. h.) 20 min. gångväg fr. Undersåkers st., 25 min. från Hålland, 20 min. järnvägsresa från Are. Vid utsikt över fjäll och skog, särskilt från vidliggande utsiktstorn. Goda vägar. Öppet 15 juni—sept. Sällskapsrum med piano. Pens. fr. 6,50 till 7,75 pr dag. Lungsiktiga mottagas ej.

FURUSUNDS

HAVSBAD

Billiga hotellrum. Tennis. Rodd. Kägelbanor. Segling. Fiske.

Prospekt genom Kamrerarkontoret, Furusund. Rikst. 5 & 7.

Nygårds Brunns- och Badanstalt SMÅLAND

Adress: Flybo. Rt. Asheda 22 A.
10 Juni—1 Sept. 1,000 fot ö. h. Smål. högl. skogsluft. Radiumstarkt vatten. Alla slags bad. Massage. av Prof. Unman från Sthlm. Ny innehavare. Levnadsomkostn. fr. 6 kr. pr dag, rum fr. 1 kr. pr dag. Prospekt på begäran under adr. Prof. Unman, Brunkebergsg. 9, 3 tr., till 1:sta Juni, därefter Nygårds Brunns Badanstalt, Flybo.

Gott, billigt Kaffe

kan man trots kaffeullen få genom att använda god kaffetillsats. Victoria Kaffetillsats är sedan gammalt känd för att vara den bästa kaffetillsatsen. PEHR FRICKS FABR., Malmö.

5:—

Ett gediget och billigt praktverk

Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.

Rekv. direkt fr. Iduns Exp, Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:—

Aktiebolaget Sydsvenska Banken

gottgör å

Depositions- & Kapitalräkning

Högsta gällande ränta

Mellins Food

är en världsberömd, lättmält kraftnärings för barn, ammande mödrar, konvalescenter och äldre stignar samt för personer, som lida av mag- eller tarmsjukdomar. Förordas av läkare. Köpes i apotek, speceri- & drogaffärer. Mellins Food Depot, Malmö.

Spirella-

Korsetter erhållas hos

Fru ANN-MARIE SEDSTRÖM,
Östermalmsgatan 22. A. T. Öst. 57 97.

DEN TID AV PÅNYTTFÖDELSE

inför vilken vår världsdel nu står, måste i främsta rummet byggas på de solida egenskaper, som sedan hedenhös bibehållit sig hos jordens arbetare, skrev nyligen en lärdd och erfaren man. Är Ni intresserad av hithörande frågor, läs Ni Vårt Land och Folk, Bondeförbundets huvudstadstidning, som tillika är ett vaket nyhetsorgan. Prenumerera på närmaste postkontor eller köp lösnr. å 10 öre hos Pressbyråns bud, kolportörer och tidningskontor.

DEN SOM SÖKER

förbindelse med lantbefolkningen vare sig det gäller att erhålla tjänare, köp eller försäljning etc. annonserar numera i Vårt Land och Folk, som samtidigt har stor spridning och billiga annonspriser. Adressera endast Vårt Land och Folk, Stockholm I. Stå gärna till tjänst med prisuppgift.

GRANSHOLMS

FINPAPPERSBRUK

ANLAGT 1803 - GEMLA - ANLAGT 1803

Specialbruk för finare papperssorter

LEVERANTÖR AV

IDUNS PAPPER

OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:

R. W. STARE

R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 192 30

KNIVSKÄRPAREN THULE

Svenskt patent

Bör finnas i varje kök

Enda verkligt effektiva Knivskärpare. Skärningen sker mellan ovala smärgelstenar. Knivarna bliva skarpa på några ögonblick och fara ej illa.

Säljes i varje välortad Järn- o. Bosättningsaffär.
STENSHOLMS F.A.B. HUSKVARNA

Goldwyn 60 TAND-CRÈME öre

VARFÖR ÄR NI SJUK

då HOMEOPATIEN bevisligen är den bästa hjälparen vid alla sjukdomar. Ring, skriv eller gör oss ett besök. Fråglista för sjukdomsbeskrivning på begäran.

Vänd Eder med förtroende till

WESTLUNDS

Fysikal. & Homeopatiska Inst.

Hom. läkare.
Vardagar 10-2.
Aftonmottagn.: Tisd. o. Fred. 6-7 e. m.
R. T. 73935. A. T. Öm. 16 16.
Sturegatan 6. (Förväxla ej med Stureplan 6.)
STOCKHOLM.

Avdelning för: Massage, sjukgymnastik, olika elektriska behandlingar, hetluft m. m. (Billig taxa.)

Iduns hushållssida.

(Forts. fr. sid. 675.)

RECEPT

(Eftertryck förbjudes.)

Jordgubbstårta (för 7-8 pers.). — 3 ägg, 2 dcl. strösocker (knapp), 1 tsk. vaniljsocker (kan utslutas), 1 dcl. vetemjöl, 1 dcl. potatismjöl, 2-3 msk. smält smör, 4-5 msk. gräddmjöl, 1 liten tsk. jästpulver. — Till mellanlägg och garnityr: 1¼-1½ lit. jordgubbar, 4 msk. strösocker, ¼ dcl. grädde, 1 tsk. vaniljsocker.

Äggulorna och sockret röras 10 min. det smälta, avsvalnade smöret tillsättes och därefter gräddmjölen, sorterna, siktade med jästpulvret. Sist iblandas de till skum slagna vitorna. Smeten hålles i smord, brödbeströdd rund form eller i en stekpanna, och kakan gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 50 min., eller tills vid prov med en vispsticka, denna kommer fram utan rå smet. — När kakan svalnat, skäras den med vass kniv tvärs igenom. Hälften av jordgubbarne (de minst vackra) krossas och blandas med sockret, och en del av blandningen breddas på den understa kakkbotten. Den andra delen lägges över och därpå breddas resten av jordgubbmassan. Överst och kring kakens sidor breddas den till hårt skum vispade grädden, smaksatt med vaniljsockret. Tårtan belägges med de fräntagna jordgubbarne, som överströses med litet vaniljsocker eller siktat socker. — För att ej under serveringen förstöra tårtans utseende, torde vara lämpligt att skära den, innan gräddskummet pålägges.

Varm citronsuppa (för 6 pers.). — 1¼ lit. vatten, saften av 2 och det rivna skalet av ½ citron, 1¼ dcl. socker, 1 rågd msk. potatismjöl, 1-2 äggulor, 1-1½ dcl. tjock grädde.

Vattnet och den från citronen väl urpressade saften får ett uppkok, och potatismjölet, uttrört i litet kallt vatten nedvispas. Soppa får under vispning koka 5-6 min. Sockret och äggulorna, som förut rörts till skum, iblandas i den från elden avlyftade soppan och det rivna citronskalet tillsättes. Soppa får sedan under oavbruten vispning sjuda (ej koka!) 4-5 min. och slås därefter i soppkallen över den till skum vispade grädden. Serveras varm med småskorpor eller biskvier.

Sallade russe (för 6 pers.). — 1 stor tekopp rester av kött (här söndagens lammstek), 7-8 medelstora kokta potatisar, 5-8 d:o morötter, 1 tekopp skurna turska bönor (eller sockerärter), 1 liten salt- eller ättiksurka, 1 msk. kpris eller inlagd krasseknopp. — Säs: 1 hårdkokt äggula, 1 rå äggula, ½ tsk. salt, 2 tsk. socker, ¼ tsk. vitpeppar, ½ tsk. lit. senap, 3 msk. vinägren (eller 5 msk. ättika), ¼ lit. tjock, gärna litet sylrig grädde. — Till garnering: 2-3 rödbetor, grönsallad.

Köttet skäras i fina tärningar och, om så önskas, bestänkes det med litet vinägren och får stå ett par tim. De kokta rotsakerna skäras även de i tärningar och läggas till köttet tillika med den finhackade gurkan och kprisen. — För såsen sönderröres eller passeras den hårdkokta äggulan och däri röres sedan den råa gulan. Kryddorna och sockret tillsätts och vinägren iblandas, denna till en början droppvis. Sist nedblandas den till hårt skum vispade grädden. Köttet och grönsaksblandningen nedröres varsamt i såsen och salladen upplägges högt på fat. Överströses med hackade, inlagda rödbetor och den hackade vitan efter det hårdkokta ägget, medan runt om salladen läggs rikligt med spröda salladsblad. — Anm. Skulle salladen förefalla väl knapp, iblandas mera grönsaker.

Potatissoppa à la Kneipp (för 6 pers. Till köksalmanackan i nr 26.) Drygt 1 lit. råskalad potatis, 2 medelstora purjolökar, 1 palsternacka, 1 litet selleri (med blad), 2½ lit. vatten, 2 msk. smör, 3-4 msk. mjöl, salt, vitpeppar, socker, 1 äggula, 1 dcl. grädde.

Den råskalade och skivade potatisen får jämte det gröna av purjon och selleribloden koka i en del av vattnet tills potatisen är mjuk, då alltsammans passeras. Rotsakerna och det vita av purjon skäras i strimlor och få koka i vatten tillsatt med en liten klick av smöret. Smöret och mjölet fräses, den passerade potatisen påspädes tillika med purjolökspadet och behövt vatten. Purjon etc. läggs, äggulan vispad med den uppkokta grädden tillsättes under kraftig vispning, varefter soppan får sjuda men ej koka. Avsmakas med kryddor och serveras med ugnrostade ostsmörgåsar eller stekta brödtärningar.

DAMFRISERING

För ANSIKTE HÄNDER och LÄPPAR, för torr hårbotten, för herrar efter rakning är Mandelcrem ett effektivt medel. Ingeborg Fransén, Diplomerad från Academi Scientifique de Beauté, Paris. Strandvägen 3, Sthlm. Tel. Norr 214 93.

VÄVNADER, KONSTSMIDEN och ALLMOGEMÖBLER. Beställningar mottagas. Stilfullt arbete. Begär offert.

En liten lyckoböna.

Babys första klädning i skärt eller ljusblått tillklippt med arbetsbeskrivning Kr. 3,50. En förtjusande modell, som barnet kan ha fr. 6 mån. till närra 2 år. Till landsorten mot postförskott.

Fru B. LIDBÄCK,
53 Valhallav. Stockholm. Riks 5826.

Svalt ej Edra krukväxter. De leva ej enbart av vattnet. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-närings salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

Inkoksringar 1:ma röd para. Mindre Kr. 0:90 pr duss. Större Kr. 1:25 pr duss. D:o extra breda Kr. 1:50 pr duss mot postförskott. EINAR UNANDER, Mästersamuelsg. 34, Sthlm. Tel. 16018.

LEDIGA PLATSER

Enkel, ensamstående flicka, som disponerar 2- eller 3.000 kr. och vill insätta dem i ett finare pensionat mot 6 % ränta samt säkerhet, kan få lärorik plats som servitris eller kokerska. Kunskap ej nödvändig, anses som familjemedlem. Svar till "Mindre familj", S. Gumelius Annonsbyrå, Malmö.

Barnsköterska,

att passa 2 barn (i ålder 4-2 år), erhåller plats genast. Goda vitfordras. Svar till Björka Gärd pr Ödåkra.

Studentska

med någon undervisningsvana sökes till kommande läsår, att läsa 4:de och 5:te klassens elementarkurser med tvenne gossar. Svar med referenser och pretentioner till Fru Ruth Hagberg, Malm-bäck.

Frielev

i Gobelinvävd emottages hos Ameli Fjæstad. (Kursen 6 månader.) Arvika, Karlsstad.

Tapisserist,

fullt skicklig i yrket får plats. Betyg med foto samt tänkt lön sändes under adress "Skicklig", Iduns exp. f. v. b.

Husa.

Välrekommenderad, pålitlig husa, omkring 23 år, med fördelaktigt utseende, erhåller plats i residensstad, i anklingens finare hem där kokerska finnes, från 1 inst. augusti. Avskrift av betyg, jämte fotografi och uppgift om lönepretentioner insändes under märke "God plats" till Svenska Telegrambyråns Ann.-avd., Stockholm, senast den 3 juli eller personlig anmälan söndagen den 2 juli kl. 12-1 å Grand Hotel Royal, efter portierens närmare anvisning.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser av alla slag.

Insänd Eder annons till Iduns Annonskontor, Stockholm, och Ni erhåller omgående prisuppgift.

Prenumerera på

I D U N

Kameror, Förbrukningsartiklar, Tillbehör FÖRNÄMSTA FABRIKAT. FREDSUTFÖRANDE Aktiebolaget Arto. Malmö.

PIX-pojken på äventyr.

Ja, faderväll, du kära hembygdstrand.
En tröst, att PIX man får i alla land.

Askar 50 öre, påsar 25 öre.

Skriv i dag efter "Läckerheter av Cacao" under adress A.-B. Cloetta, Ljungsbro.

Med tillfredsställelse ser unga frun sin mans för-tjusning över den läckra des-erten.

Gör som hon, skriv efter Cloettas lilla utmärkta recept-bok "Läckerheter av cacao" och även Ni skola bli i tillfäl-le att med små medel och på ringa tid tillaga de mest väl-smakande anrättningar, och därmed i hög grad öka bor-dets delikatesser.

Cloetta

Tag det rätta
— tag Cloetta!

sten

Gyllenhammars

**HAFRE
MUST**

äter
jag

Till födelsedag
och Namnsdag

Herrarnas
present!

Nobless
25 cigarrer i lyxförpackning
kr. 17.50